

Vyčarovať Vianoce deťom alebo sa stretnúť na adventnom podujatí

Vrátia sa k nám trhy aj koncert

Text: Lucia Marcinátová

Milý Ježiško, k Vianociam by som si želal... Týmito slovami deti často začínajú svoj predvianočný list. Občas však darčeky „neprídu“, a občas ani stromček či vianočná domáca pohoda. S cieľom potešiť i vyčarovať Vianoce všetkým deťom mestská časť pripravuje novinku pod názvom Čarovné Vianoce pre...

Oddelenie sociálnych vecí a zdravotníctva pripravilo zoznam detí zo sociálne znevýhodneného prostredia z Dúbravky a práve im budú môcť Dúbravčania pričarovať Vianoce. Krstné mená detí a ich vek nájdete v udalosti podujatia na fcb Dúbravka-mestská časť Bratislavy a na www.dubravka.sk, vybranému dieťaťu možno pripraviť prekvapenie pod stromček. Zoznam je aktualizovaný. Balíčky zbiera oddelenie sociálnych vecí a zdravotníctva na Žatevnej 4 do 10. decembra.

Vianočná rozprávka v rámci tradičného nedeľného divadielka v kultúrnom dome, príchod Mikuláša, no aj klasické vianočné trhy či novoročný koncert v kostole. Po pandemickej pauze sa tento rok vracajú obľúbené podujatia.

Presne na Mikuláša čarovný červený pán a deti rozsvietia vianočný stromček pred Domom kultúry Dúbravka, a to spolu s ďalšou sviatočnou výzdobou. Na piatok a sobotu 9. a 10. decembra oddelenie kultúry naplánovalo Vianočné trhy so stánkami s dobrotami, remeselnými výrobkami, darčkami i programom pred kultúrnym domom.

Do kultúrnej a sviatočnej ponuky sa opäť dostal aj koncert v Kostole sv. Kozmu a Damiána. Pod názvom Novoročný pozdrav pre Dúbravčanov zaplní priestor 8. januára 2023, čím symbolicky uzavrie sviatočné obdobie.

Práce na novom športovisku sa začnú v januári

Adlerka: Pre bežcov aj futbalistov

Dobrá správa pre športovcov i žiakov. Župa premení areál Strednej priemyselnej školy elektrotechnickej na ulici Karola Adlera na moderné športovisko s plochou 13 780 metrov štvorcových. Spúšťa druhú etapu revitalizácie areálu.

V tej prvej Bratislavský samosprávny kraj obnovil tri ihriská - futbalové, multifunkčné a tenisové. Dúbravčania ich využívajú od leta roku 2020, teraz sa dočká obnovy zvyšok areálu.

V strede priestranstva, kde sú dnes staré asfaltové plochy, vznikne futbalové ihrisko s umelou trávou pre detské a juniorské futbalové súťaže so striedačkami i tribúnou. Ovál okolo futbalového ihriska bude patriť bežcom. Súčasný antukový bežecký ovál sa premení na 300 met-

rový ovál s EPDM povrchom a štyrmi dráhami. V rámci projektu kraj plánuje aj dráhu na bežeckú stovku, rozbežisko so skokom do diaľky či priestranstvo pre vrh guľou. Športovisko bude voľne prístupné.

Súčasťou areálu má byť aj zázemie s možnosťou šatne, skladu či WC a malou lezeckou stenou na stene kontajnera. Projekt počíta aj s workoutovými strojmi pre cvičenie na čerstvom vzduchu, osvetlením i výsadbou.

Celkové náklady na rekonštrukciu Bratislavský samosprávny kraj odhaduje na približne 1,3 milióna eur a dokončenie projektu na január 2024. (lum)

Viac na 4. strane

Výsledky komunálnych a VÚC volieb v mestskej časti Bratislava - Dúbravka z 29. októbra 2022

Dúbravský starosta a miestni poslanci zložili sľub

Odznela hymna, po nej zložil sľub novozvolený dúbravský starosta Martin Zaťovič a miestni poslanci. V utorok 22. novembra sa uskutočnilo ustanovujúce zasadnutie miestneho zastupiteľstva mestskej časti Bratislava-Dúbravka. Malo svoju slávnostnú aj pracovnú časť.

Sľubujem...Počuli sme v rokovacej sále Kultúrneho centra Fontána na Ožvoldíkovej 26xkrát. Najskôr od starostu Martina Zaťoviča a potom od 25tich miestnych poslancov. V zastupiteľstve bude obyvateľov zastupovať 11 nových a 14 staronových dúbravských poslancov.

Nové miestne zastupiteľstvo určilo osem členov miestnej rady. Jej členmi sú - Mária Belicová, Juraj Horan, Tomáš Husár, Štefan Maceják, Dušan Mikuláš, Miroslav Pástor a Andrej Vlč, pribudnúť by k nim mal ešte vicestarosta Dúbravky. Svojho zástupcu si starosta Martin Zaťovič vyberie zo zvolených poslancov v novom roku.

Miestni poslanci odsúhlasili aj 11 komisií, ktoré zriaďuje obecné zastupiteľstvo ako svoje stále alebo dočasné poradne, iniciatívne a kontrolné orgány, a ich predsedov.

V Dúbravke budú pri miestnom zastupiteľstve pracovať najbližšie štyri roky tieto komisie - Komisia sociálno-zdravotná, Komisia bytová, Komisia školstva a mládeže, Komisia kultúry, Komisia športu, Komisia životného prostredia, bezpečnosti a poriadku, Komisia ekonomická, Komisia územného rozvoja, výstavby, dopravy a podnikateľských aktivít, Komisia legislatívno-právna, mandátová a hospodárenia s majetkom, Komisia mediálna a Komisia na ochranu verejného záujmu pri výkone funkcií verejných činiteľov.

(lum)

Výsledky komunálnych a vÚc Volieb 2022

Starosta

Martin Zaťovič, SOM Slovensko

8 572 - 81,04 % získaných hlasov

Miestni poslanci – počet hlasov

1. obvod

Tomáš Buzinger, SOM Slovensko 1 055

Lukáš Šoltés, SOM Slovensko 1 052

Marián Podrazil, SOM Slovensko 1 009

Pavel Vladovič, SOM Slovensko 983

Mária Belicová, SOM Slovensko 975

Juraj Horan, SOM Slovensko 889

2. obvod

Juraj Štekláč, SOM Slovensko 1 542

Branko Semančík, SOM Slovensko 1 117

Andrej Vlk, Team Bratislava, PS, SaS 1 104

Pavol Jančovič, SOM Slovensko 1 054

Peter Hanulík, NEKA885

Miroslav Pástor, SOM Slovensko 869

Richard Šafárik, SOM Slovensko 814

3. obvod

Marián Bohunský, SOM Slovensko 1 320

Tomáš Husár, SOM Slovensko 1 281

Dušan Mikuláš, SOM Slovensko 1 281

Milan Trstenský, SOM Slovensko 1 276

Matej Marhavý, SOM Slovensko 1 242

Juraj Vondrášek, SOM Slovensko 1 224

4. obvod

Štefan Maceják, SOM Slovensko 1 507

Mário Borza, SOM Slovensko 1 359

Igor Mravec, SOM Slovensko 1 347

Maroš Repík, SOM Slovensko 1 219

Karina Remišová, SOM Slovensko 1 205

Štefan Gubrica, SOM Slovensko 1 142

Mestskí poslanci za Dúbravku

Zdenka Zaťovičová, SOM Slovensko - 6 025

Juraj Káčer, SOM Slovensko - 5 248

Dávid Dej, Team Bratislava, Progresívne Slovensko, SaS - 3 002

Krajskí poslanci za Dúbravku

Martin Zaťovič, SOM Slovensko - 7 045

Juraj Štekláč, SOM Slovensko - 4 496

Tomáš Husár, SOM Slovensko - 3 244

KOMISIE MIESTNEHO ZASTUPITELSTVA

Komisia sociálno-zdravotná

Predseda: Mgr. Mária Belicová

Poslanci: JUDr. Tomáš Buzinger, MUDr. Juraj Štekláč, PhD., MPH, JUDr. Juraj Vondrášek

Odborníci-neposlanci: Dr. Katarína Grunwald, M.A. Mgr. Mária Vajgelová, Ing. Marta Čarnogurská, Mgr. Eva Tiňová

Komisia bytová

Predseda: JUDr. Juraj Vondrášek

Poslanci: JUDr. Miroslav Pástor,

Ing. Marián Bohunský, Štefan Gubrica,

Mgr. Mária Belicová

Komisia školstva a mládeže

Predseda: Mgr. Marián Podrazil

Poslanci: PhDr. Štefan Maceják, PhD.,

Ing. Igor Mravec, Mgr. Karina Remišová PaedR., Mgr. Milan Trstenský,

JUDr. Juraj Vondrášek,

Ing. Lukáš Šoltés, PhD.

Odborníci-neposlanci: Ivan Pružinec,

Ing. Lucia Valachovičová,

Katarína Cigáňová, Mgr. Jana Polesná

Komisia kultúry

Predseda: Maroš Repík

Poslanci: Pavol Jančovič, Mgr. Karina Remišová, Branko Semančík,

PhDr. Štefan Maceják, PhD.

Odborníci-neposlanci:

Mgr. Zuzana Horváthová,

Ing. Vlasta Babitzová,

Mgr. Pavol Michalka,

Mgr. art. Lukáš Jurko

Komisia športu

Predseda Ing. Mário Borza

Poslanci: Ing. Marián Bohunský,

Štefan Gubrica, Ing. Peter Hanulík,

Branko Semančík, Richard Šafárik,

JUDr. Andrej Vlk

Odborníci-neposlanci:

Ing. Branislav Javorek, Pavol Jančovič, Jozef Petrovský, PhDr. Emanuel Rehák

Komisia životného prostredia, bezpečnosti a poriadku

Predseda: Tomáš Husár

Poslanci: Ing. Juraj Horan,

Mgr. Marián Podrazil,

JUDr. Miroslav Pástor, Richard Šafárik, PaEDdr., Mgr. Milan Trstenský

Odborníci-neposlanci: RNDr. Jozef Habo, Ing. Ľudmila Sloviaková,

Mgr. Iveta Štecová, PhD. Juraj Pätoprstý

Komisia ekonomická

Predseda: Ing. Igor Mravec Poslanci,

Ing. Marián Bohunský, Ing. Mário Borza, Ing. Juraj Horan, JUDr. Miroslav Pástor, Ing. Lukáš Šoltés, PhD. Ing. Pavel Vladovič

Odborníci-neposlanci: Ing. Ján Palárik,

Ing. Ľubomíra Sovišová

Komisia územného rozvoja, výstavby, dopravy a podnikateľských aktivít

Predseda: JUDr. Dušan Mikuláš

Poslanci :Mgr. Mária Belicová,

Ing. Peter Hanulík, JUDr. Matej Marhavý, PaedDr., Mgr. Milan Trstenský

Odborníci-neposlanci: Mgr. Ján Vojtko, Ing. Mojmír Šporer Doc.,

Ing. Peter Frešo, CSc.

RNDr. Ľuboslav Škoviera

Ing. Dušan Valášek

Komisia legislatívno-právna, mandátová a hospodárenia s majetkom

Predseda: JUDr. Tomáš Buzinger

Poslanci: Tomáš Husár,

JUDr. Matej Marhavý, JUDr. Dušan Mikuláš, Ing. Pavel Vladovič, JUDr. Andrej Vlk

Odborníci-neposlanci:

JUDr. Štefan Hamerlík

Komisia mediálna

Predseda: MUDr. Juraj Štekláč, PhD., MPH

Poslanci: Pavol Jančovič, Maroš Repík

Odborníci-neposlanci: Mgr. Mikuláš

Sliacky, Petra Azácis, Anna Hnátová,

Mgr. art. Lukáš Jurko

Komisia na ochranu verejného záujmu pri výkone funkcií verejných činiteľov

Predseda: JUDr. Andrej Vlk

Poslanci: Maroš Repík, Ing. Juraj Horan, JUDr. Juraj Vondrášek

Viedeň – poznávanie i kultúra zároveň

Seniori na návšteve OSN

Už pred rokom sme my, seniori z Miestneho odboru JDS v Dúbravke, mali záujem o prehliadku OSN vo Viedni. Veď počujeme dosť často slová ako udržateľnosť rozvoja, alebo pre nás, aktuálne, aktívne starnutie. COVID nám to neumožnil. Tento rok sa na nás usmialo šťastie a s podporou mestskej časti Bratislava-Dúbravka v podobe dotácie sme mohli našu dlhšie naplánovanú cestu zrealizovať. A oplátilo sa.

Podujatie malo náučno-kultúrny charakter. Do Viedne sme sa zviezli katamaránom aj cez zelené pásma Dunajských luhov, pričom sme si uvedomili dôležitosť otázky biodiverzity a životného prostredia. Z prístavu sme išli do budovy OSN, kde na nás čakali sprievodkyne, ktoré nám predstavili Organizáciu spojených národov a jej snahu zmeniť svet pomocou 17-tich Cieľov udržateľného rozvoja do roku 2030. Hlavnými piliermi organizácií, patriacimi k OSN, sú mier, ľudské práva a rozvoj. Získali sme informácie o histórii a architektúre VIC (Vienna International Centre), prezreli sme si diela slávnych umelcov, Nobelovu cenu mieru, udelenú Medzinárodnej agentúre pre atómovú energiu v roku 2005, konferenčnú miestnosť a oboznámili nás s aktivitami organizácií, ktoré tu sídlia. Nezabudnuteľný zážitok nám poskytla ukážka mesačného kameňa, ktorý zozbieral astronaut James Irwin počas misie Apollo 15 na Mesiac v roku 1971, a ktorý pre OSN vo Viedni zapožičala NASA.

Organizáciu Spojených národov založilo po druhej svetovej vojne 51 pôvodných členských štátov. Dnes má organizácia 193 členov. Slovenská republika vstúpila do OSN 19.01.1993.

Pripravujeme kultúrno-spoločenské podujatie, na jeho programe bude rozprava o prežitom dni vo Viedni a jeho výstupy, videoprezentácia z videí a fotografií, vyhotovenými seniormi počas návštevy OSN, a ako aj celého vydareného výletu. O termíne budeme informovať.

Katarína Grunwald, predsedníčka Miestneho odboru JDS v Dúbravke

Pri strednej škole pribudne moderné športovisko

Adlerka sa dočká obnovy

Text: Lucia Marcinátová

Futbalové ihrisko so striedačkami a tribúnkou, workoutové prvky na cvičenie a nový trisťmetrový atletický ovál s rozbehovou dráhou či skokom do diaľky. V novom roku sa začnú práce na modernizácii športového areálu Strednej priemyselnej školy elektrotechnickej. Trvať majú približne rok.

V lete v roku 2020 Bratislavský samosprávny kraj dokončil obnovu ihrísk v areáli Strednej priemyselnej školy elektrotechnickej, teraz chce pokračovať v rekonštrukcii atletického oválu a ostatných plôch. Cieľom župy je vytvoriť moderný priestor pre aktívny pohyb, ale aj pre kolektívne či individuálne športy.

„Ide o kompletnú rekonštrukciu a vybudovanie multifunkčného športového areálu. Práce sa už rozbehli,“ približuje hovorkyňa kraja Lucia Forman. „Aktuálne sa pracuje na finalizácii projektovej dokumentácie pre stavebné povolenie. Stavebníkom je spoločnosť Športfinal.“

Samotné stavebné práce v areáli sa začnú podľa Forman v novom roku. Celkové náklady na rekonštrukciu by mali dosiahnuť vyše 1,3 milióna eur.

Malí, veľkí futbalisti

Nový multifunkčný športový areál na Adlerke má vzniknúť na ploche 13 780 metrov štvorcových. Súčasťou projektu je tiež úprava a oprava súčasných spevnených a nespevnených plôch.

„V centrálnom priestore bude futbalové ihrisko s umelou trávou pre detské a juniorské futbalové súťaže s rozmermi 90x45 metrov, so striedačkami, odvodnením, brámkami, ochrannými sieťami za brámkou, osvetlením a pevnou tribúnou s kapacitou asi 70 miest,“ opisuje projekt hovorkyňa. „V areáli budú zakomponované aj exteriérové prvky a mobiliár, slúžiaci jednak na posedenia a relax, ako aj na športové vyžitie.“ Chýbať nemá ani kontajnerové zázemie.

Ovál, stovka, skok

Dnes využívaný, bežcami vyhľadávaný, hoci so zlým povrchom a dierami. Antukový bežecký ovál prejde výraznou zmenou. V rámci kompletnej rekonštrukcie príde k jeho premene na 300 metrový ovál s EPDM povrchom a štyrmi dráhami, rozbehovou dráhou na bežeckú stovku a aj rozbežisko so skokom do diaľky. Súčasťou projektu je aj nové workoutové cvičisko a stroje, osvetlenie, výsadba stromov i revitalizácia sadových úprav. „Areál bude doplnený dráhou pre rekreačných korčuliarov, ale i kontajnermi so zázemím, ktoré budú využívané ako šatne,“ dodala Forman.

Obnovený športový areál môžu na telesnú výchovu využívať žiaci strednej školy i susednej Základnej školy Pri kríži. Celé športovisko má byť prístupné aj pre verejnosť, a to nielen cez víkend, ale počas celého týždňa.

„Rekonštrukciu ihrísk župa plánovala od roku 2006, pre mňa z neznámych príčin sa tak nestalo,“ hovorí Juraj Droba, predseda Bratislavského samosprávneho kraja. „Sľúbil som, a to už na začiatku môjho pôsobenia, že je to areál, ktorý si zaslúži investíciu.“

Multifunkčný areál by mal byť dokončený o rok, približne v januári 2024.

Multifunkčný športový areál Adlerka

- Nový multifunkčný športový areál vznikne na ploche 13 780 metrov štvorcových.
- Celkové náklady na rekonštrukciu cca 1,3 milióna eur.
- Dokončenie projektu cca v januári 2024.
- Futbalové ihrisko s umelou trávou, tribúna, mobiliár, kontajnerové zázemie.
- Bežecký 300 metrový ovál s EPDM povrchom a štyrmi dráhami, rozbehovou dráhou na bežeckú stovku a aj rozbežisko so skokom do diaľky.
- Workoutové cvičisko a stroje, osvetlenie, výsadba stromov.

Nová pľúcna ambulancia

Poliklinika Karlova Ves, ktorá je v pôsobnosti Bratislavského samosprávneho kraja, rozšírila portfólio ambulancií o novú pneumologickú ambulanciu. Pacienti ju nájdu na prvom poschodí.

Od novembra funguje v Poliklinike Karlova Ves pneumologická ambulancia, jej prevádzku finančne dotuje Bratislavský samosprávny kraj.

„Aktuálne stúpa počet pacientov s dlhodobými respiračnými komplikáciami po prekonaní covidu, pričom dlhodobé dýchacie problémy majú aj pacienti s ľahkým priebehom. Čiže ten tlak na nás pneumológov narastá,“ hovorí lekárka pneumologickej ambulancie MUDr. Katarína Bánska. „V Karlovej Vsi je dlhodobý nedostatok pneumológov, preto za vznikom ambulancie vidíme aj možnosť rozšírenia tejto starostlivosti. Covid však nie je jediný problém. Narastá tiež počet pacientov s chronickými obštrukčnými chorobami pľúc a netreba podceňovať ani aktuálnu migračnú situáciu, pretože v blízkej budúcnosti môžeme čeliť aj nárastu TBC a takýchto ambulancií bude potrebných viac.“

Župa zvolila pre novú ambulanciu polikliniku v Karlovej Vsi pre jej prístup k RTG pracovisku, ktoré je pri pľúcnom lekárstve dôležitou vyšetrovacou metódou.

Do ambulancie sa bude dať objednať cez objednávkový systém, ktorý je bezplatný. Nepríde tak k hromadeniu ľudí pred ambulanciou.

(red)

Prerokovanie zmien územného plánu

Bratislavský samosprávny kraj prerokováva návrhy zmien a doplnkov č. 2 Územného plánu regiónu – Bratislavský samosprávny kraj. Prerokovanie prebieha od 1. novembra do konca decembra tohto roku. S materiálom sa možno zoznámiť na stránke www.bratislavskykraj.sk. Verejné prerokovanie návrhu s odborným výkladom spracovateľa bude 24. novembra o 16-tej v rokovacej sále Úradu BSK na Sabinovskej. Pripomienky možno zasielať písomne do podateľne Úradu BSK alebo mailom na podatelna@region-bsk.sk.

UCTILI SI ŠTÚRA AJ REPUBLIKU

Miestny spolok Matice slovenskej si aj so speváckym súborom Matičiari pripomenuli 207. výročie narodenia jazykovedca, kodifikátora spisovnej slovenčiny Ľudovíta Štúra a tiež 28. október - deň vzniku Československa. Stretli sa pri obnovenom pamätníku Ľudovíta Štúra.

ČESKOSLOVENSKO AJ UKONČENIE VOJNY

V deň vzniku prvej Československej republiky sa už tradične stretávajú seniori prevažne z Denného centra 1 pri pomníku Padlým v prvej svetovej vojne na Jadranskej. Inak tomu nebolo ani tento rok, položili venček, zapálili sviečku. Spomínali aj na starých a prastarých otcov, ktorí padli... Pomník postavili v roku 1936. Na jeho vrchole je anjel, ktorý drží zraneného vojaka a pomáha mu prekonať utrpenie. Na žulovej doske sú mená štyridsiatich Dúbravčanov, ktorí padli v 1. svetovej vojne.

KRAJŠIE AREÁLY MATERSKÝCH ŠKÔL

Mestská časť pokračuje v dopĺňaní hracích prvkov a v obnove areálov svojich materských škôl. Vďaka dotácii z Ministerstva školstva SR pribudli novinky na dvore v Materskej škole Ožvoldíkova a v Materskej škole Nejedlého. Pre pestrejšiu hru dúbavských detí.

Zbierke okuliarov v Dúbravke sa darí už siedmy rok

Staré okuliare pomáhajú

Text: Lucia Marcinátová

Košice, Piešťany, Vráble. Čítame adresy miest odosielateľov na balíkoch, obáľkach. Vo vnútri nájdeme okuliare, často starostlivo zabalené, občas aj s pár slovami, pozdravom od ľudí i firmami, kde zbierku starých okuliarov tiež zorganizovali. Zásielky potešia, prekvapia zároveň. Všetky patria do zbierky starých okuliarov, ktorá v Dúbravke pokračuje už siedmy rok.

Rôzne rámy, rôzne dioptrie, farby i tvary. Okuliare. Zdanlivo staré a nepotrebné, ktoré už doslúžili, no predsa dokážu pomôcť. V mestskej časti pokračuje už siedmy rok zbierka starých okuliarov a siedmy rok úspešne.

Vlaňajší rekord v počte odovzdaných kúskov sa podarilo prekonať, počet prevýšil o niekoľko stoviek kúskov. Počas novembra mestská časť odovzdala zbierku členom Lions Club Bratislava Bona Fide.

Na úrad aj do búdky

Po odovzdaní zbierky, akcia pokračuje ďalej. Krabice na zbieranie okuliarov sú k dispozícii v budovách miestneho úradu – na Žatevnej 2 a ulici Pri kríži 14. Patria do nich okuliare staré, nepotrebné, použité, no nie zlomené, zničené. Pre staré okuliare do zbierky vznikla aj špeciálna búdka na okuliare z drevárskej dielne Centra sociálnych služieb Karola Matulaya. Osaďená bola minulý rok v Parku na Fedákovej v rámci sprievodných akcií festivalu Spomienka na Deža Ursinyho.

„V Parku na Fedákovej tak vzniklo miesto v exteriéri, ktoré je pre darcov zbierky voľne prístupné mimo otváracích hodín miestneho úradu,“ približuje miestny a župný poslanec, doktor Juraj Štekláč, ktorý zbierku v mestskej časti inicioval pred siedmimi rokmi v spolupráci s Lions Club Bratislava Bona Fide.

Zobierané okuliare z Dúbravky putujú do zberného strediska v Taliansku, kde sa s nimi ďalej pracuje, čistia sa a premeriavajú. Tieto okuliare potom pomáhajú v tretích krajinách, najmä v Afrike ľuďom, ktorí okuliare potrebujú, avšak nemajú finančné prostriedky na to, aby si ich zadovážili.

Celoslovenská zbierka

Podľa údajov Svetovej zdravotníckej organizácie trpí na celom svete poruchami zraku 217 miliónov ľudí. Väčšinu takýchto zrakových chýb je možné rýchlo diagnostikovať a pomerne ľahko liečiť použitím korekčných šošoviek. Napriek tomu milióny ľudí v rozvojových krajinách trpia, pretože nemajú okuliare. Nemôžu sa učiť, nemôžu pracovať, keďže nevidia ostro a jasne. Pre deti jasné videnie znamená lepšie vzdelanie, zdravší rozvoj a lepšiu kvalitu života. Pre dospelých viac pracovných príležitostí a lepšie uplatnenie, pre seniorov menšiu závislosť na pomoci iných.

To je dôvod, prečo sa zapojiť do celosvetového projektu Lions Recycle for Sight. Zbierku možno podporiť počas celého roka, Lioni a dobrovoľníci na celom svete zbierajú staré okuliare - dioptrické, slnečné, v plastových či kovových rámoch, následne ich čistia, triedia, balia a posielajú do rozvojových krajín.

Lions club Bratislava Bona Fide je charitatívna organizácia, ktorá patrí do medzinárodnej siete Lions clubs International, založená bola 1917 v Chicagu a dnes má už vyše 1,4 milióna členov združených v 42-tisíc kluboch sídliaich v 200 krajinách sveta. Činnosť klubov je orientovaná na pomoc nevidomým a slabozrakým, inak hendikepovaným ľuďom, seniorom a sociálne odkázaným, ako aj deťom v detských domovoch.

Ulica po významnej žene

Volali ju aj Štefánik v sukni. Slovenská diplomatka, žurnalistka, tlmočníčka, zdravotníčka i podpredsedníčka československého červeného kríža Marína Paulínyová (1897 - 1945). Jej meno by mala niesť nová ulica v mestskej časti.

Návrh na pomenovanie schválilo ešte v septembri miestne zastupiteľstvo, dúbavskí poslanci požiadali starostu Martina Zaťoviča, aby zaslal návrh pomenovania primátorovi za účelom jeho prerokovania v mestskom zastupiteľstve. Návrh tak musia odobriť noví mestskí poslanci, pred voľbami sa názvy ulíc ani meniť nemohli.

Marína Paulínyová sa narodila v Slovenskom Pravne a žila striedavo na Slovensku, v USA a vo Veľkej Británii. Aktívna bola už pred vypuknutím 2. svetovej vojny.

Po vzniku vojnovnej Slovenskej republiky emigrovala v októbri 1939 do Veľkej Británie a o rok neskôr sa stala podpredsedníčkou exilového Československého Červeného kríža v Londýne. Jej hlavná úloha bola ťažká a zodpovedná zároveň - starostlivosť o československých vojnových zajatcov. V roku 1944 odcestovala na propagačnú cestu po USA a Kanade, kde získavala podporu aj finančné prostriedky na podporu obnovenia Československa. Paulínyová zahynula podobne ako M. R. Štefánik - tragicky pri leteckom nešťastí. V roku 1945 pri návrate z Anglicka na Slovensko sa päť minút po štarte z letiska Blackbushe dopravné lietadlo zrútilo, príčinou bola technická porucha.

Hrob Maríny Paulínyovej je tak dodnes v Anglicku, ulica po tejto významnej žene by mala byť v Dúbravke na Poliankach pri novej výstavbe Čerešne. (lum)

POZVÁNKA: MARTIN A JADRANSKÁ ZEBRA

V T&AC Gallery na Zámockej vystavuje do 10. decembra dúbavský umelec, maliar Martin Borodáč. Ide o výber tvorby s názvom Martin a Jadranská zebra. V galérii spoznáme diela v jeho typickej farebnosti a podaní, pričom samozrejme nechýba ani páskovaná zebra, či iná „šelma“. Borodáč rád tvorí v prírode, ktorá je jeho ateliérom, prípadne pre neho blízkej Dalmácii. Umelec získal niekoľko ocenení, medzi nimi aj cenu mestskej časti osobnosť Dúbravky v oblasti kultúra či cenu Bratislavského samosprávneho kraja.

Magické stretnutia na zastávke

Počas stretnutia na zastávke Záluhy alebo v Dúbravke je možné všetko. Takýto text sme napísali na sociálnu sieť Dúbravka - mestská časť Bratislavy k fotografii, ktorú do redakcie Dúbravských novín poslal Miro Ulman. Išlo o záber po vystúpení z električky. Snímka vyvolala veľký záujem.

DÚBRAVKA VYUŽILA TREEPARKER

Mestská časť mení betónovú plochu na ulici Karola Adlera pred Školou Breaku. Pri sadení zelene využila takzvaný TreeParker, čiže systém prekoreniteľných buniek, vhodný pri sadení stromov do náročného mestského prostredia. Do priestoru sa podarilo zasadiť vzrastlé hraby. Systém TreeParker zabraňuje zhutneniu pôdy tým, že prenáša váhu zaťaženia akéhokoľvek povrchu a zabezpečuje tak optimálne podmienky pre rast koreňov i prístup vody ku koreňom stromov. Cieľom bolo zlepšiť tunajšiu mikroklimu.

FAREBNÁ KLNKA OPÄŤ ÚSPEŠNÁ

Detský folklórny súbor Klnka, ktorého domovskou scénou je Dom kultúry Dúbravka, má na svojom konte ďalší úspech. Z medzinárodného festivalu Silvestr Star Dance v maďarskom meste Balatonfüred si odniesli prvé miesto v tanečnej kategórii folklór, a taktiež v kategórii spev.

Prednáška: Kam podávať sťažnosti a ako za života odmietnuť pitvu?

Dvoch doktorov spojili práva pacienta

Text: Lucia Marcinátová

Doktor medicíny a doktor práv. Dvaja odborníci na jednej prednáške. Lekár Juraj Štekláč si tentoraz pozval Dúbravčana, právnik Tomáša Buzingera. Popoludnie na tému Práva pacienta zaplnilo oranžovú sálu Domu kultúry Dúbravka.

Neľahké témy, no možno aj preto atmosféra blízkosti. Právo na informácie, práva pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti, postupy pri sťažnostiach, náhrade škody i odmietnutie pitvy. Tým všetkým počas popoludnia sprevádzal Dúbravčanov, v rámci svojej prezentácie, doktor práv Tomáš Buzinger. Diskusia a početné otázky na záver prednášky sa týkali oboch doktorov.

„Každý má právo na ochranu zdravia,“ začal právnik Tomáš Buzinger citátom z Ústavy SR. „Na základe zdravotného poistenia majú občania právo na bezplatnú zdravotnú starostlivosť a na zdravotnícke pomôcky za podmienok, ktoré ustanoví zákon.“

Pripomenul, že neodkladná zdravotná starostlivosť na Slovensku je bezplatná, iné je to napríklad v USA. Tam, ak si človek neplatí poistenie, neošetrí ho bezplatne. U nás má každý právo na záchranu života.

Odborník potom predstavil druhy lekárskej starostlivosti - ambulatnú, čiže všeobecnú alebo špecializovanú, záchrannú zdravotnú službu, ústavnú, lekárenskú a ošetrovateľskú starostlivosť v zariadeniach, a taktiež ľudské práva a práva pacientov.

Vysvetlil, aké má pacient práva na informácie. „Každý by mal byť zrozumiteľne informovaný o zdravotnom stave, ochorení či potrebných zdravotných výkonoch, každý môže nahliadnúť do svojej zdravotnej dokumentácie, prípadne si z nej robiť výpisky.“

Elektronicky aj v kovových skrinkách

Časť prednášky sa venovala téme súhlasu pacienta, ktorý mnohí poznajú ako podpisovanie papiera v ambulancii. Informovaný súhlas pacienta je totiž podmienkou každého vyšetrovacieho a liečebného výkonu, či dôvernosti informácií o zdravotnom stave, diagnózach aj liečbe.

Zdravotnú dokumentáciu lekári na Slovensku uchovávajú v elektronickej podobe a tiež v papierovej v kovových skrinkách, ktoré odolajú aj prípadnému požiaru. Údaje zo zdravotnej dokumentácie sú dôverné, možno ich však poskytnúť, ak je to odôvodnené, prokurátorovi, vyšetrovateľovi, policajnému orgánu alebo súdu formou výpisov. Kompletná zdravotná dokumentácia o pacientovi sa na Slovensku musí zachovávať po dobu 50 rokov od úmrtia pacienta.

Podnety, sťažnosti

Samostatnú kapitolu nielen v oblasti zdravotníctva na Slovensku tvoria sťažnosti. Postupy priblížili obaja prednášajúci. „Ak sa pacient domnieva, že bolo porušené jeho právo na poskytovanie zdravotnej starostlivosti, môže podať sťažnosť riaditeľovi štátneho zdravotníckeho zariadenia, v ktorom mu bola poskytovaná zdravotná starostlivosť, alebo štátnemu okresnému lekárovi či štátnemu krajskému lekárovi, prípadne ministerstvu zdravotníctva alebo stavovským organizáciám a ďalším inštitúciám,“ povedal Buzinger. „Podnet na preverenie správnosti poskytnutia zdravotnej starostlivosti možno dať na Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou.“

Podávanie podnetu bolo doposiaľ bezplatné, od 1. januára 2023 sa bude k podaniu viazať správny poplatok v sume 66 eur. Úrad má na prešetrenie podnetu lehotu deviatich mesiacov, ktorú predseda úradu môže v prípadoch hodných osobitného zreteľa predĺžiť o ďalšie tri.

Podnety a sťažnosti rieši aj Bratislavský samosprávny kraj, hovoril Juraj Štekláč. Úrad kraja povoľuje ambulancie, má na starosti preto podnety, ktoré súvisia s ich prevádzkou. Napríklad, ak lekár v čase ordinačných hodín nie je v ambulancii.

Pitva, odmietnutie aj výnimky

Poslednými témami prezentácie boli pitva a jej odmietnutie a darcovstvo orgánov. „Pitvy sa vykonávajú na takzvaných SLaPA (súdneho lekárstva a patologickej anatómie pozn. red.) pracoviskách Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou,“ približoval Buzinger. Hovoril o možnosti odmietnutia pitvy, o ktoré môže každý počas života požiadať na príslušnom formulári. Ten sa dá nájsť na ústrednom portáli verejnej správy www.slovensko.sk. Po vypísaní formulára je potrebné doručiť ho úradu, ktorý vedie zoznam osôb, ktoré počas života odmietli pitvu.

Avšak, existujú viaceré prípady, keď odmietnutie pitvy neplatí. Napríklad, ak príčina smrti človeka nie je zjavná, prípadne pri podozrení, že mŕtvy mal prenosné ochorenie, alebo pri podozrení na kontamináciu tela rádioaktívnymi látkami. Dôvodmi k výnimke z odmietnutia sú tiež násilná smrť a ustanovenia trestného poriadku.

Právo: Liečba a starostlivosť

- právo vedieť základné údaje (meno a priezvisko) o pracovníkoch v zdravotníctve, ktorí sa o pacienta starajú;
- vyšetrenie, liečba a prípadný pobyt pacienta v zdravotníckom zariadení po prijatí do zdravotníckeho zariadenia sú uskutočňované v súlade so zásadami práva na ľudskú dôstojnosť a na zachovanie intimity pacienta;
- právo na poskytovanie zdravotnej starostlivosti s ohľadom na jeho zdravotný stav v dohodnutom alebo v primeranom čase, podľa dohodnutých a odsúhlasených podmienok, v čo najkratšom čase, ak ide o akútny alebo život ohrozujúci stav;
- právo ženy, po dohode so zdravotníckym zariadením, vybrať si dospelú osobu, ktorá bude prítomná pri pôrode;
- právo pacienta na využívanie podpory rodiny a priateľov počas poskytovania zdravotnej starostlivosti pri dodržiavaní podmienok zdravotníckeho zariadenia;
- právo pacienta byť informovaný o dôvodoch prepustenia alebo presunu do iného zdravotníckeho zariadenia;
- prítomnosť sprievodcu po prijatí dieťaťa do ústavnej starostlivosti je možná pri deťoch do 6 rokov a to na základe odporúčania ošetrojúceho lekára, alebo pri deťoch nad 6 rokov či do ukončenia povinnej školskej dochádzky, a to po posúdení jeho psychického a fyzického stavu,

na základe odporúčania lekára, so súhlasom revízneho lekára a sprievodcu, pobyt sprievodcu je považovaný za ústavnú starostlivosť.

V referende môžu voliči voliť vo volebnom okrsku alebo s hlasovacím preukazom

V novom roku čaká obyvateľov referendum

V sobotu 21. januára 2023 sa môžu voliči zúčastniť referenda, a to buď vo volebnom okrsku, v ktorom sú zapísaní v zozname voličov alebo v ktoromkoľvek volebnom okrsku na základe hlasovacieho preukazu.

Dôležité informácie:

Referendum sa koná v sobotu 21. 1. 2023 od 7:00 do 22:00 h.

Volič môže voliť na území Slovenskej republiky:

- vo volebnom okrsku, v ktorého zozname voličov je zapísaný,
- v ktoromkoľvek volebnom okrsku na základe hlasovacieho preukazu.

Hlasovací preukaz:

Volič môže požiadať o jeho vydanie:

1. Osobne v úradných hodinách obce, najneskôr 20. 1. 2023 do 12:00 h. na adresu Miestneho úradu, Žatevná 4, prízemie, dvere „D“, PhDr. Lívia Nagyová tel. č: 6920 2542, e-mail: livia.nagyova@dubravka.sk. Obec vydá hlasovací preukaz bezodkladne.

2. Písomne tak, aby žiadosť o vydanie hlasovacieho preukazu bola doručená obci najneskôr 2. 1. 2023 na adresu Miestneho úradu, organizačné oddelenie, Žatevná 2, 844 02 Bratislava.

3. Elektronicky na mailovej adrese referendum@dubravka.sk tak, aby žiadosť o vydanie hlasovacieho preukazu bola doručená obci najneskôr 2. 1. 2023.

Žiadosť musí obsahovať údaje o voličovi: meno a priezvisko, rodné číslo, štátnu príslušnosť, adresu trvalého pobytu (obec, ulica, číslo domu), korešpondenčnú adresu, na ktorú obec doručí hlasovací preukaz.

Prostredníctvom osoby splnomocnenej žiadateľom možno požiadať o vydanie hlasovacieho preukazu v úradných hodinách obce najneskôr 20. 1. 2023 do 12:00 h. na adresu Miestneho úradu, organizačné oddelenie, Žatevná 2, 844 02 Bratislava.

Žiadosť musí obsahovať údaje o voličovi: meno a priezvisko, rodné číslo, štátnu príslušnosť, adresu trvalého pobytu (obec, ulica, číslo domu).

Úradné hodiny miestneho úradu

Pondelok: 8:00 – 12:00, 13:00 – 17:00

Utorok: 8:00 – 12:00, 13:00 – 17:00

Štvrtok: 13:00 – 16:00

Rady záhradkárom

Nezabúdajme na spevavé vtáctvo

December je mesiac dlhých zimných večerov, krátkych dní s nízkou oblohou a prvým snehom. Nastáva zimný slnovrat, prichádza astronomická zima. Milan Trstenský, člen komunitnej Vodárenskej záhrady o. z. Živica, hovorí o príprave záhradky na zimu.

Záhradkár v decembri: Keď je už zem premrznutá, rozhodíme po trávniku kompost, v hrúbke okolo 0,5 cm. Predtým však vyhrabeme z trávniku ihličie, lístie a suché konáriky. Prezeráme a opravujeme ploty.

Drobné ovocie: Medzi jahody dáme rašelinu alebo kompost, aby nevymrzli.

Ovocné stromy: Stromy majú obdobie vegetačného pokoja. Za vhodného počasia začíname s presvetľovaním ovocných stromov. Väčšie rany zatierame štepárskym voskom. Ak nie sú mrazy, začneme s prípravou vrúbľov na jarné preštepovanie ovocných stromčekov.

Zelenina: Kontrolujeme sklad uloženéj zeleniny a ovocia. Podľa potreby vyskladňujeme. Kontrolujeme jesenné výsevy cesnaku, cibule. Zberáme čerstvý pór a mangold.

Dôležitým pomocníkom permakultúrneho spôsobu pestovania a ovocia a zeleniny je spevavé vtáctvo. Nezabudnime ho predovšetkým v týždňoch so snehovou prikrývkou pravidelne prikrmovať, občas môžeme pripraviť aj misku s vodou.

Urobíme si plán výsadby a výsevu rastlín, kvetov a zeleniny.

Bezplatná právna poradňa – december

- Bezplatná právna poradňa funguje v Kultúrnom centre Fontána na Ožvoldíkovej.
- V decembri bude dispozícií v stredu 7. decembra od 9.00 – 11.30.

- Pred návštevou je potrebné poradne si pripraviť všetky dokumenty. Premyslieť si ako zadefinovať svoj problém.
- Svojou prípravou znižovať čas návštevy na desať minút, byť tak tolerantní k ostatným, či už k ďalším návštevníkom poradne, tak i právnikom, ktorí radia bez nároku na honorár.
- Služby právnej poradne sú poskytované formou osobných konzultácií s právnikmi.
- Poradňa neposkytuje právne poradenstvo v trestných veciach a nezastupuje občanov v súdnych konaniach ani v konaniach pred inými štátnymi orgánmi.

M(n)ovember: Nie je dobré mužov len strašiť, ale skôr pozitívne ich motivovať

Mladíci vzorom pre otcov a dedov

Zhovárala sa: Danka Šoporová

Od roku 2003 kampaň MOVEMBER (z anglického slova MOustache – fúzy a názvu mesiaca noVEMBER) upozorňuje mužov na dôležitosť prevencie rakoviny prostaty a rakoviny semenníkov. Mužské fúzy naberajú v novembri oveľa dôležitejšie poslanie - prevenciu zdravotného stavu mužov po celom svete. Najprv išlo o snahu vrátiť fúzom na jeden mesiac v roku zašlú slávu, neskôr projekt nadobudol i charitatívny rozmer. Nielen na otázky spojené so spomínanými diagnózami nám odpovedal urológ MUDr. JOZEF DUBRAVICKÝ z rodinnej urologickej ambulancie, Urocentrum - Bratislava s.r.o.

November je už niekoľko rokov spojený s akciou Movember, čiže s propagáciou prevencie proti rakovine prostaty. Ktoré fakty by ste chceli zdôrazniť práve v súvislosti s touto chorobou?

Je pravda, že za posledné desaťročia sa výskyt tohto ochorenia stonásobil, avšak úmrtnosť sa takmer štvornásobne znížila. Dôvodom je v prvom rade včasné zachytenie karcinómu prostaty pri každoročnej preventívnej prehliadke, ale aj samotná systémová liečba. Tieto pozitívne fakty by som rád zdôraznil. Nie je dobré mužov len strašiť, ale skôr pozitívne ich motivovať.

V posledných rokoch sa čoraz viac mužov zapája do Movembra – nechávajú si po celý november narásť fúzy. Čo si o tejto akcii myslíte?

Je to vďačný spôsob, ako upozorniť na závažnú zdravotnú tému. „Fúzové kreácie“ vzbudzujú záujem verejnosti, čo je prvým krokom k úspechu celej osvetly.

Ako sú na tom slovenskí muži, čo sa samotnej prevencie týka?

Mladší muži sa o seba starajú viac. Staršie ročníky však prichádzajú, až keď je už problém. To je všeobecné hodnotenie, a česť patrí výnimkám. Treba si uvedomiť, že práve prevencia dokáže zachytiť asi 10 percent onkologických ochorení vo včasnom štádiu, ktoré síce vyžadujú liečbu, ale po jej absolvovaní sa pacient môže plnohodnotne vrátiť do života.

Zaujímajú sa muži možno aj vďaka projektom tohto typu o danú diagnózu viac? Evidujete v novembri zvýšený nárast preventívnych prehliadok?

Zo svojej praxe môžem potvrdiť, že záujem mužov o preventívne prehliadky z roka na rok rastie. Dôvodom môže byť samozrejme aj osвета. Ale netreba zabúdať ani na ďalší významný podnet, kvôli ktorému muži navštívia urológa. Mám na mysli ich partnerky. Ženy sú citlivé, pozorné bytosti, ktoré mnohokrát ako prvé spozorujú u partnera zdravotný problém a privedú ho k špecialistovi.

Čo o tejto chorobe môžete povedať? Čomu by sa mali muži vyvarovať?

Na Slovensku je každoročne diagnostikovaných takmer 2000 nových prípadov rakoviny prostaty. Problémy s ochorením prostaty. Rizikové sú však aj mladšie ročníky s pozitívnou rodinnou anamnézou na výskyt rakoviny prostaty. Odhaduje sa, že muž, ktorého priamy príbuzný trpí/trpel rakovinou prostaty, má takmer trojnásobne vyššie riziko vzniku tohto ochorenia. Čo sa týka rizikových faktorov prostredia, patrí k nim v prvom rade fajčenie, nevhodná strava a obezita. Preventívnu prehliadku odporúčam absolvovať minimálne raz za tri roky po 40 roku života muža, vo vyššom veku samozrejme každý rok. V tejto súvislosti chcem upozorniť na výsledky viacerých štúdií, ktoré preukázali vplyv orgazmu na rakovinu prostaty. Kvalitný sexuálny život má podľa týchto štúdií priaznivý vplyv na zníženie pravdepodobnosti výskytu agresívnej formy rakoviny prostaty až o tretinu v porovnaní s mužmi, ktorí sú sexuálne menej aktívni, až neaktívni.

Kedy už treba bezodkladne navštíviť doktora?

Sú isté symptómy, ktoré môžu problém s prostatou indikovať, no automaticky neznameniajú rakovinu prostaty. Dôležitá je kontrola u odborníka. Medzi spomínané symptómy patrí najmä nutkanie močiť, obzvlášť v noci, ťažkosti pri začatí močenia, prerušované či bolestivé močenie, slabý prúd moču, ale aj ťažkosti s erekciou, bolestivá ejakulácia, krv v moči či v semene.

Ako prebieha vyšetrenie u urológa. Je sa čoho obávať?

Obávame sa väčšinou vlastných obáv a predstáv. Vyšetrenie prostaty u mužov, rovnako ako gynekologické vyšetrenie u žien, nepatrí k tým najpríjemnejším. Avšak je rýchle a pomerne bezbolestné, vzhľadom na rôznu prah bolesti jednotlivcov. Základné vyšetrenie prostaty sa robí cez konečník, kde špecialista hmatom preskúma veľkosť a tvar prostaty. Toto vyšetrenie je veľmi efektívne v rámci prvotného kontaktu. Realizuje sa v polohe na boku, na kolenách alebo postojacky – v predklone. Podľa konštitúcie pacienta a vážnosti stavu trvá od 10 do 30 sekúnd. Celkové vyšetrenie prostaty, zahŕňajúce anamnézu, vyšetrenie močového sedimentu a ultrasonografiu, zaberie približne 10 minút. Súčasťou vyšetrenia môžu byť krvné testy, prípadne ultrazvuk, cytoskopia či biopsia.

Myslíte si, aj z pohľadu vašej praxe, že táto téma prestáva byť v spoločnosti tabu?

Určite áno. Na Slovensku zaznamenávame pozitívny trend, keď sa mladší muži viac zaujímajú o svoj zdravotný stav a pravidelne chodia na preventívne prehliadky. Často sú tak vzorom aj pre svojich otcov a dedov.

Foto: archív Urocentrum - Bratislava, s.r.o.

Citát:

Je pravda, že za posledné desaťročia sa výskyt tohto ochorenia strojnásobil, avšak úmrtnosť sa takmer štvornásobne znížila.

Záhorím aj Dúbravkou znelo Narodil sa Kristus pán

Koledy, ako ich nepoznáme

Text: Lucia Palšová

Neoddeliteľnou súčasťou vianočných sviatkov sú koledy a vianočné piesne. Spievali sa od Štedrého večera až do Troch kráľov.

Koledovanie siaha do predkresťanského obdobia. V čase, keď sa ľudia živilí prevažne poľnohospodárstvom, si vzájomne vinšovali zdravie, šťastie, hojnosť a dobrú úrodu. Počas zimného slnovratu a Nového roka, či iných významných obradov, si zas priali zdravie a prosperitu.

Z hľadiska obsahu vianočné vinše predstavujú tri skupiny. Do prvej patria tie, ktoré mali privolať pozitívne momenty do života ľudí v nastávajúcom roku. V druhej prevláda náboženské ladenie a sú odrazom kresťanských Vianoc. Tretia skupina má charakter zábavných riekaniek.

Svetské koledy

Slovo koleda súvisí s obradom koledovania a je známe v mnohých európskych kultúrach. Jeho počiatky nachádzame už v starovekom Ríme. Prvý deň v mesiaci mal u Rimanov názov calendae. Januárové calendae začínali na nový rok. V Ríme sa oslavovali obchôdkami. V ten deň sa ľudia navzájom navštevovali, želali si šťastie a obdarúvali sa.

Podľa niektorých bádateľov v 6. a 7. storočí sa tieto novoročné obyčaje dostali na Balkán ku Grékom, Rumunom a balkánskym Slovanom, odtiaľ sa rozšírili do Ruska, Poľska a k nám. Z koled svetského charakteru treba spomenúť aspoň koledové piesne s refrénom, ktoré sú na Slovensku pomerne vzácne. Spájajú slovenské koledy s obradovými piesňami ostatných slovenských národov. Sú to refrény (pokriky) Hajdom, kolendom! Hej koleda!, Na ten Novy rok! a pod. Na Slovensku takéto pozostatky nachádzame v piesňach goralov Oravy a Spiša.

Duchovné koledy

Vianočné a novoročné obdobie bolo od 17. storočia najvýznamnejším obdobím celého roka. Pravoslávne náboženstvo bolo najtolerantnejšie k starým ľudovým obyčajom a poverovým

predstavám. Naproti tomu katolícka cirkev sa usilovala dať im kresťanský obsah. Najpočetnejšie zastúpenie takýchto kolied na našom území možno sledovať práve na Orave a v okolí Banskej Štiavnice. V oblasti východného Slovenska, najmä severného Spiša a Šariša, na hranici s gréckokatolíckou oblasťou zas možno hovoriť o najväčšom výskyte svetských piesní v koledovom repertoári.

Pastorálne koledy sú veľmi rozšírené na celom území Slovenska a boli hlavným repertoárom kolied najmä vyššie položených oblastí Slovenska. Opisujú život pastiera v prírode, ktorý žil veselým a bezstarostným životom. Napriek svojej chudobe obetuje všetko, čo má, novonarodenému Božiemu Synovi. Ten je mu roveň, pretože je takisto pastierom.

Koledy v Dúbravke

Na Záhorí a v Dúbravke sú hojne zastúpené koledy s náboženskou tematikou i pastierske koledy. Známe sú napríklad: Pásli ovce valasi, Do hory do lesa valasi, Narodil sa Ježišek, kúpime mu kožúšek.

V Dúbravke je známa koleda – „Narodil sa Kristus pán veselme sa, z ruže kvitek vikvitel, radujme sa.“

Po štedrovečernej večeri mládež v skupinkách chodila po domoch koledovať a pastier po dedine trúbil a práskal bičom. Práskanie bičom zastávalo v minulosti magickú funkciu a malo zahnať démonické sily aj bosorky.

Keďže Dúbravka bola aj chorvátska, možno spomenúť koledy a vinše v chorvátskom jazyku: „Vinšujem vám ovje stare božite, ovo novo ljeto, da bi vam cvalo rodili, vinska guora vinom, pole žitkom, dvor dobitkom a hiža dobrim zdravjem.“

V minulosti boli i v Dúbravke zastúpené obchôdzky, betlehemske hry, chodenie s hadom alebo s oceľou a trojkráľové hry. Obchôdzky mládež často pripravovala už pred Vianocami a koledníci boli odmenení vianočným pečivom a aj peniazmi.

Na polnočnej omši v Dúbravke, no nielen tam, sa zvykla spievať vianočná pieseň Tichá noc. Pieseň s obzvlášť zaujímavou históriou je obľúbenou na celom Slovensku aj v iných krajinách, pričom je vyše 200 rokov stará. Jej text napísal krátko pred Vianocami 1818 krátko Joseph Mohr, pôvodom zo Salzburgu. Organ v oberndorfernskom kostolíku bol v tom čase pokazený, pretože jeho mechy rozožrali myši. A tak oslovil organistu Franza Xavera Grubera, aby zložil melódiu k textu. Pieseň bola už o hodinu neskôr hotová a prvý raz ju hrali v kostole na gitare, keďže organ bol nefunkčný. Takto vznikla pieseň, ktorá bola preložená do 300 svetových jazykov.

Starých kolied a vianočných piesní je na Slovensku neúrekom. Spievajú sa každý rok v našich rodinách a kostoloch. Aj keď nové už takmer nepribúdajú a zakaždým spievame tie tradičné, atmosféru najkrajších sviatkov roka dokážu obohatiť ešte aj dnes.

Foto: archív Dúbravské múzeum

Kto tu vládol? Dúbravskí richtári, starostovia, komisári a predsedovia

Richtár mal dereš pred domom alebo kto tu vládol

Text: Ľubo Navrátil

Kto bol prvým známym starostom Dúbravky, koľko bolo prisažných, kto starostoval za štúrovcov a počas moru? Kedy sa Dúbravka začlenila do Bratislavy a kedy sa stala mestskou časťou Bratislavy? Na tieto, ale aj iné otázky, nájdete odpoveď v dnešnej časti histórie v Dúbravských novinách.

Richtár bol na území dnešného Slovenska do roku 1750 hlavným predstaviteľom samosprávy miest a do roku 1918 dedín. V 15. a 16. storočí bola zrejme do funkcie kráľovských richtárov dosadzovaná nižšia šľachta, dedinskí richtári boli volení obecnou pospolitosťou (v novoveku sa zväčša volili z troch kandidátov navrhnutých zemepánom), no zodpovedali sa zemepánovi. Na starosti mali správu i súdnictvo obce, správu odvodov poddanských dávok, desiatku a deviatku, ako aj štátnych daní.

Po roku 1850 stratili na dedinách súdnu právomoc, v mestách im naopak ostala len súdna funkcia a správnu právomoc dostal mešťanosta.

Richtár mal pred domom dereš

Nevieme presne, ako vyššie popísaný mechanizmus fungoval v Dúbravke, ale prvým známym dúbravským richtárom bol Joachim Milossovits (Zámoravkin), ktorý podpísal v roku 1768 ustanovenia dúbravského urbáru. Pred jeho domom vraj stával dereš, kde palicovali poddaných, ktorí neprišli na panské. Zdá sa, že obyvatelia Dúbravky boli za pozemky, dané fürštom Pálffym do užívania, povinní tri dni do týždňa chodiť na panské do roboty (podľa tereziánskeho urbára jeden deň do týždňa).

Kto neprišiel do roboty, dostal vraj 25 palíc. Trestalo sa pravdepodobne v strede dnešnej Jadranskej ulice pred richtárovým domom, kde neskôr stávala prvá požiarna zbrojnica – nižšie od pomníka padlých v I. svetovej vojne. Podľa ústnej tradície ten, kto bol často palicovaný, údajne nemohol byť ani pochovaný na cintoríne.

Pohnuté časy

Na listine z roku 1807, ktorou Dúbravčania ustanovujú plat svojmu prvému farárovi Ignácovi Navrátilovi, je podpis starostu Pavla Martanovitsa, siedmich prisažných (Simon Stankovits, Lorenz Brankovits, Joan Magyer Debeli, Joan Magyer Kutzky, Ondrej Milossovits, Gašpar Matrka a Jan Brencsits), „Kostelného Hospodára“, a notára Simona Dusseka.

Na začiatku 19. storočia stál na čele obce Bartolomej Zselermaoyes (Žernovič).

V revolučných rokoch 1848–49 bol richtárom Matúš Mikletič a v roku 1856 Ján Lučanič, s ktorým Dúbravčania prežili pohnuté časy prusko-rakúskej vojny, požiare, ale i mor dobytka aj ľudí. V roku 1902 bol richtárom Michal Granec, počas prvej svetovej vojny Michal Lučanič.

Nová republika

So vznikom nového štátu Čechov a Slovákov môžeme hovoriť už o pluralitnej demokracii a demokratických voľbách v dnešnom ponímaní. Prvé zastupiteľstvo v novej Československej republike bolo zvolené v roku 1921 a starostom sa stal Ján Zajíček, otec dvoch synov, ktorý však krátko po zvolení tragicky skončil pri orbe.

Na prázdne miesto nastúpil na dva roky (1922–24) Ján Sedlák, po ňom úradoval Vincent Granec (1924–25), ktorého vystriedal Nikodém Husák (otec Gustáva Husáka), ten starostoval až do roku 1927, keď nastúpil Ignác Šimeček (1928–1930). V rokoch 1930–1932 viedol obec Michal Lučanič a od roku 1933 až do roku 1939 bol starostom Martin Granec, za ktorého sa postavil pomník padlým v I. svetovej vojne i nová štvortriedka (dnes miestny úrad) na Žatevnej ulici.

Koniec demokracie

Priebeh udalostí po vzniku Slovenského štátu opisuje Pamätná kniha Dúbravky takto: „Prišiel rok 1938, keď sa v celej našej republike zostrila politická nenávisť. Prívrženci Nemcov i členovia Hlinkovej ľudovej strany boli proti Čechom. Tak tomu bolo i u nás v Dúbravke.

Keď Nemci obsadili Devín, niektorí občania išli vítať prichádzajúcich Nemcov. 6. októbra 1938 prevzali vedenie obce členovia Hlinkovej ľudovej strany, rozpustili obecné zastupiteľstvo, ktoré bolo zložené z 18 členov na čele so starostom. Urobili tak, pretože obecné zastupiteľstvo bolo zložené väčšinou z Čechoslovákov za stranu sociálno-demokratickú, československých národných socialistov a roľnícku stranu.

Po rozpustení obecného zastupiteľstva bol navrhnutý komisár a 5-členný poradný zbor. Rovnako sa zriadila Hlinkova garda i Hlinkova mládež, Garda mala čiernu uniformu i čiernu čapicu majúcu tvar lodičky. Hlinkova mládež mala čapice hnedej farby so žltým strapcom.

Členovia Hlinkovej gardy robili domové prehliadky u občanov sympatizujúcich s Československou republikou, ktorí boli proti politike Hlinkovej ľudovej strany. Domové prehliadky sa neuskutočnili u všetkých občanov, ktorí boli označení, že nesúhlasia s politikou Hlinkovej ľudovej strany, z čoho boli v obci rôzne nepríjemnosti, rodinné a iné. Preto gardisti od ďalších domových prehliadok upustili.“

Pokračovali tam, kde skončili pred vojnou

Po Martinovi Grancovi, teda počas Slovenského štátu, pôsobil ako komisár obce Peter Lučaníč a hneď po oslobodení 6. apríla vznikol Revolučný národný výbor. Ten sa oficiálne ujal moci 11. mája 1945, keď bol zvolený prvý miestny národný výbor v obci. Mal osemnásť členov, jeho predsedom bol opäť Martin Granec a podpredsedom Viktor Sedlák. Tu Pamätná kniha uvádza inú zaujímavosť, že „v bojoch pri oslobodzovaní Dúbravky padlo aj 18 ruských vojakov, ktorých neskôršie (marec 1946) exhumovali a pochovali na bratislavskom Slavíne. S blížiacim sa frontom chceli Nemci vyhodiť do vzduchu budovu školy i kultúrny dom. Vďaka zásahu miestnych občanov Ferdinanda Schneidera (pôvodom Rakúšan) a Martina Bardúna k tomu neprišlo.

Jazvy z vojny

Šiesteho apríla 1946 bola naša obec pripojená k mestu Bratislava, čo znamenalo, že hospodárske, finančné, stavebné riadenie, ako aj matrika, boli na Národnom výbore mesta Bratislavy. V Dúbravke bola len Obvodová rada zložená zo šiestich členov. Predseda: Sedlák Viktor, podpredseda: Husák Nikodém, členovia: Ondriáš Peter, Zajíček Pavel, Tikl Jozef, Mrkos Metodej – riaditeľ školy.

Na začiatku svojej činnosti stanovila Rada požiadavky obce, ktoré boli pojaté do dvojročnice a obsahovala úlohy: oprava kostola, ktorý bol poškodený prechodom frontu, stavba schodov do veľkého kostola a cesty na cintorín (pomohol G. Husák ako povereník), úprava Jadranskej ulice (bezprašná, neskôr asfaltová), výstavba obecného domu a pastierne (neskoršie kancelária Obvodného národného výboru, dnes Dúbravské múzeum) a vybudovanie futbalového ihriska na Glavici v priestore tzv. kravského cintorína a „farárovej graby“. Terén urovnával buldozér, ktorý zahŕňal aj zákopy z vojny.

Cesty aj bazénik

V roku 1954 bola naša obec pričlenená do Obvodného národného výboru Bratislava-Vinohrady. Ako poslanci v tomto národnom výbore boli za našu obec zvolení na trojročné obdobie

Viktor Sedlák, František Brenčíč, Ružena Halášová a Hermína Ridzoňová. Za poslanca do Mestského národného výboru bol zvolený Miroslav Šimeček. V tomto období sa venovalo množstvo času úprave a skrášleniu našej obce. Z prác hodno spomenúť: V roku 1955 sa upravili všetky príjazdové cesty do našej obce, ako aj všetky ulice v dedine, aby boli zjazdové pre motorové vozidlá. V roku 1956 sa vybuďovalo detské ihrisko pri Horanskej studni s malým bazénom na kúpanie pre deti a parkom s okrasnými kríkmi. Upravilo sa námestie a zriadilo sa tu nástupište autobusov, adaptovala sa požiarna zbrojnica, zveľadilo okolie malého kostolíka – svah sa podmuroval a vybuďovali sa schody do kostolíka.

Sídlisko zmenilo tvár obce

V roku 1961 bol vytvorený Obvodný národný výbor v Dúbravke a pozostával z 25 poslancov. Za predsedu bol zvolený Štefan Hatala. V dôsledku udalostí v roku 1968 bol odvolaný a funkciu po ňom zastával Július Vavro.

Na Záluhách sa už týčia prvé panelové domy a výstavba sa stále viac a viac približuje k starej dedine. JRD preberá po vypršaní nájomnej zmluvy pozemky od Štátnych majetkov, ale z dôvodu výstavby sú asanované i hospodárske budovy JRD na Podvorniciach.

V roku 1971 sa značne zmenil charakter našej obce. Do nových obytných domov sa nasťahovali tisíce nových obyvateľov. Tvár nášho chotára sa zmenila na nepoznanie. Zmizli sady, vinice, lány polí. Všade stavebný ruch, vznikajúce nové cesty. Hlavnou prístupovou cestou do obce je cesta cez Záluhy, po ktorej premáva aj autobus.

Vo voľbách koncom roka 1971 zaniká Obvodný národný výbor v Dúbravke a naša obec sa organizačne sa včlenila do nového obvodu Bratislava IV. – Devín. Zastupujú ju traja poslanci: Jozef Mráz, Ing. Milan Ondriáš, Dominik Rejzek, v Národnom výbore hlavného mesta Karol Darovec.

Dúbravka ako mestská časť Bratislavy

Zákomom 377/1990 Z.z. bola Dúbravka ustanovená ako mestská časť hlavného mesta SR – Bratislavy, to znamená, že od tohto roku v zásade pretrváva kontinuita, čo sa týka spôsobu volieb starostu a poslancov.

V rokoch 1990 - 1994 bol starostom Ján Rössel, vo volebnom období 1994 – 1998 Otto Riesz, dve volebné obdobia (1998 – 2006) Peter Polák a Ján Sandtner (2006 – 2014) a od roku 2014 starostuje Martin Zaťovič, ktorý v týchto voľbách prelomil magickú hranicu dvoch volebných období.

Foto: Ľubo Navrátil, archív Dúbravského múzea

Každý týždeň stúpa na vežu, spoločnosť mu robia diviaky

Stavby u nás dýchajú clivotou, aj tá inšpiruje

Text: Lucia Marcinátová

Ruksak s fotoaparátom stále pripravený a keď webkamera na vyhliadkovej veži ukazuje priaznivé podmienky, vyráža do lesa. Často za tmy, v noci či skoro ráno, spoločnosť mu robia srnky a diviaky. Aj vďaka tomu vznikajú unikátne zábery. Stojí za nimi Dúbravčan PETER BRAUN.

„Nieкто v skupine pôsobí ako klaun, najkrajšie fotky robí aj tak Peter Braun. Niektorí sa aú proti prúdu. Dúbravka veru nie je žiadna diera, z FB zistíme, či sa nestratilo dáke zviera.“

Takto sa básničkou v občianskej skupine Dúbravka na Facebooku prihováral pred dvomi rokmi Miro Markovič. A hoci sa podnety a príspevky v skupine menili a menia, niečo ostáva. Najkrajšie fotky robí Peter Braun.

Pohľady z vyhliadkovej veže, netradičné zábery na sídlisko, zákutia, detaily architektúry, nočné panorámy.

Kto je tento dúbravský fotograf, čo najradšej fotí a kde? Porozprávali sme sa s neznámym- známym Petrom Braunom.

Noc, hmla i sivé zákutia

Je jeho meno naozaj Peter Braun, alebo ide o pseudonym? Ako vyzerá? Žije na sídlisku či v lese? Otázky, ktoré nie sú podstatné. Dôležité sú fotky, s ktorými sa s nami pravidelne „delí“ na sociálnej sieti.

Fotením sa neživí, ani nezarába, robí to len pre radosť vlastnú i tú našu, divácku. Svojimi snímkami už obdaroval niekoľkých Dúbravčanov, fanúšikov fotografií na sociálnej sieti. Nerád na seba púta pozornosť, ako vraví, je rád neznámy. Pri práci sa snaží byť nenápadný, koncentrovať sa, hľadať správny uhol, pohľad.

„Baví ma ísť fotiť v čase, keď je krajina iná, mám rád noc, tmu, hviezdy a dlhé expozície, i nepekné hmlisté počasie,“ opisuje fotograf.

Jeho vášňou je krajina, exteriér, dúbravské ulice, zátišia, prírody či výhľady, pohľady na sídlisko. Ľudia, portréty či reportáže z akcií ho nelákajú.

„Rád fotím architektúru, síce takú, ktorá nie je najlepšou vizitkou Dúbravky. Napríklad starú poštu, Dom služieb, ten núka zaujímavé pohľady. Mám pocit, že naša mestská časť si nesie

v architektúre akúsi záťaž minulosti, stavby dýchajú clivotou, napríklad bývalá ubytovňa ministerstva vnútra na Saratovskej, pri pohľade na ňu ma až tak pichne pri srdci.“

Stretnutia a rozhovory

Aspoň raz do týždňa vyráža do dúbravských lesov, stúpa na vyhliadkovú vežu. Ako hovorí, často sú to spontánne rozhodnutia, občas plánované, vplyv má najmä počasie.

„Stáva sa, že vidím, aká je vonku hmla, no keď sa pozriem na webkameru veže, zistím, že hore je krásne,“ približuje fotograf. „Vďaka webkamere viem, aká je tam konštelácia, či je to dobré alebo nie. Zaujímavá je inverzia, tak vznikol napríklad aj záber trčiaceho komína v hmle, pozrel som cez web kameru, šiel som hore a Bratislava bola v hmle.“

Zbalený a pripravený foťák má však, ako vraví, stále.

Počas nočných fotení v lese mu robia spoločnosť zvieratá. „Na diviaky som si už zvykol, cítim sa pri nich bezpečne, nemajú o človeka záujem, zväčša sa len stretne a oni si idú po svojom. Vídavam aj jedného svetlého diviaka, je zaujímavý, má tmavé škvrny.“

Okrem diviakov fotograf stretáva najmä srnky. Je ich vraj veľa a vôbec sa neboja.

„Po tme v lese nosievam malú čelovku, no keď je mesiac veľký a dobrá viditeľnosť, idem po tme, sem tam stretnem bežca a už sa mi tiež stalo, že bežal okolo mňa a ani ma nevnímal. Keď fotím vyhliadkovú vežu zopodla, čakám na vhodný pohľad, už som si tam vypočul aj všelijaké rozhovory, všetko sa tam ozýva,“ dodáva Peter Braun s úsmevom.

Bratislava v hľadáčku

Okrem Dúbravky, Devínskej Kobyly fotí celú Bratislavu, používa digitálnu zrkadlovku, svetelné objektívy. Je členom skupiny Bratislava v hľadáčku na sociálnej sieti. Patrí k nej napríklad i fotograf Rudolf Baranovič zo susednej Karlovej Vsi, známy najmä svojimi fotografiami z rôznych podujatí. Skupina vznikla v roku 2020 a svojimi fotografiami hlavného mesta do nej prispievajú amatérski nadšenci i profesionáli, má už 8-tisíc členov.

„Máme obrovské množstvo fotiek celej Bratislavy. Zachytávame Bratislavu takú, aká práve je, občas sa aj stretne, no zväčša konzultujeme online,“ hovorí Braun. Minulý rok mali niektorí členovia skupiny vystavené fotografie v Umelke v centre mesta, vybrali medzi nich aj fotografiu Dúbravčana Brauna. Išlo o kolekciu 12 fotografií od 12 autorov zo skupiny.

Vlani mal Peter Braun aj fotografiu v rámci výstavy Oslava života v parku v susednej Karlovej Vsi, fotovýstavu v Dúbravke do budúcnosti nezamieta. Rád by ju, ako vraví, spravil širšou zbierkou fotografií od viacerých členov skupiny Bratislava v hľadáčku. „Spojili by sme sily a odprezentovali sa.“ Foto: Peter Braun

Má vlastné a aj utajené múzeum v Dúbravke. Predstavujeme zberateľa Štefana Holakovského

Má tanier zo vzducholode Zeppelin i Tatra 12

Zhovárala sa: Danka Šoporová

Dúbravčan Štefan Holakovský je, dalo by sa povedať „viacrozmerný“ fenomén. Hovoríeva, že urobiť zo zložitého zložitejšie, je jednoduchšie ako zjednodušiť jednoduché. Je vynálezcom (30 chránených vynálezov), publicistom (viac ako 1000 článkov), propagátorom metód tvorivého myslenia, prednášateľom i trénerom kreativity. Je tiež iniciátorom a hlavným autorom prvého slovenského multimedialného CD-ROMU „GENiUM“ o tvorivosti a ochrane produktov tvorivého myslenia. Patrí k zakladajúcim členom redakčnej rady časopisu Duševné vlastníctvo, ktorý vydáva Úrad priemyselného vlastníctva SR. Okrem toho je i autorom niekoľkých výskumných správ z problematiky znižovania hluku. Publikoval viacero fejtónov a napísal aj niekoľko sci-fi poviedok. Na konte má viacero vyznamenaní a ocenení. K najcennejším patria Čestné uznanie Svetovej organizácie duševného vlastníctva (združuje viac ako 180 krajín) a Čestné uznanie Úradu priemyselného vlastníctva SR za popularizáciu vedy a techniky. V neposlednej miere je aj zberateľom historických technických artefaktov, ktoré sa pod jeho rukami menia na výstavné exponáty. Tie má vystavené na rektoráte Slovenskej technickej univerzity v Bratislave, na Výstavisku v Trenčíne, ale aj vo svojom múzeu tu v Dúbravke. My sme sa s ním porozprávali najmä o jeho zberateľských aktivitách.

Načrtli ste, že sa venujete rozmanitým aktivitám, nie iba tým, ktoré súvisia so starožitníctvom. Ktoré sú to a do akej miery vás vyťažuje práve zberateľská činnosť?

Najprv som o histórii techniky so záujmom čítal. Potom som o tom začal písať. Neskôr som honoráre zužitkoval na kupovanie toho, o čom som predtým písal. Veľmi zaujímavá bola spolupráca so známym českým výtvarníkom Kájom Saudekom. Dva roky v každom vydaní časopisu Elektrón vychádzal náš seriál VECITOPIS. Aj slovíčko „vecitopis“ sme vymysleli. Je analogicky odvodené od „životopis“. Vybral som 24 najbežnejších predmetov, ktoré nás obklopujú a vždy počas jedného mesiaca (popri inej práci) naštudoval históriu ich vývoja. Potom som napísal článok a pripravil podklady pre Káju. To, čo on nakreslil vyšlo na zadnej strane obálky časopisu. Šéfredaktor hovoril, že sa časopis predáva lepšie, ak ho v novinových stánkoch vystavujú zadnou stranou obálky. V časopise Elektrón vychádzal desať rokov môj seriál Pohni rozumom! v ktorom som čitateľom priblížil najzaujímavejšie metódy tvorivého myslenia. Ako patentový zástupca pomáham pri tvorbe a ochrane nových technických riešení a ochranných známok. Moje zberateľské aktivity začali tým, že som sa chcel so zaujímavými vynálezmi zoznámiť podrobnejšie, ako sa dalo dočítať v literatúre.

Prvý raz sme sa stretli na kultúrnom podujatí – Retro deň v Parku Pekníkova. Majú Dúbravčania záujem o starožitnícke predmety a nájdeme vo vašej zbierke aj cenný kúsok, pochádzajúci práve z Dúbravky?

Na spomínanom podujatí som prvýkrát verejne prezentoval v Dúbravke moje zberateľské aktivity. Dovtedy o nich vedelo iba pár Dúbravčanov. Známa komentátorka a moderátorka Petra Ázakis Kuťková mi do môjho múzea podarovala asi 30-ročný kombinovaný rádio-televízny prijímač, ktorý už má aj digitálne svietiace hodiny s budíkom. Moju zbierku asi 30 fotoaparátov obohatil Ľubomír Navrátil, ktorý mi podaroval ďalší fotoaparát. Sused z vedľajšieho vchodu mi venoval vojenské slúchadla z druhej svetovej vojny. Ďalší sused obohatil moju zbierku telefónov o dva staršie mobily. Dokonca aj sused z nášho vchodu mi podaroval starší gramofón a pár gramoplatní. Asi pred tridsiatimi rokmi som si práve na Štedrý večer zo smetiskového kontajnera priniesol, teraz už skoro storočný, písací stroj. Asi niektorá usilovná manželka poslala muža kúpiť kapra a „vyčistila mu stôl“. Inokedy som si priniesol do múzea predvojnový rádioprijímač, ktorý sa chvalobohu už nevместil do kontajnera.

Ak by ste mali vybrať najhodnotnejšie kúsky z vašej zbierky, ktoré by to boli? Skúsme to poňať ako 5 NAJ - najcennejší, najstarší, najnovší prírastok, najvzdialenejší od Slovenska a najmilovanejší?

Najcennejším z hľadiska ceny je asi nákladné auto TATRA 12 z roku 1926. Najcennejší z hľadiska výnimočnosti je možno tanier zo vzducholode Zeppelin. K najcennejším iste patrí aj rádioprijímač z čias, keď sa ešte nikde na svete nevysielalo pre verejnosť. Je to prijímač na experimentovanie pre vtedajšiu armádu. Najstaršími technickým exponátmi z hľadiska roku ich výroby sú zrejme Bellove telefóny a Edisonove fonografy z konca predminulého storočia. Najstarším exponátom z hľadiska toho, kedy som ho získal ja, je asi filmová kamera Pailard-Bolex vyrobená zhruba v roku 1953, s ktorou som nafilmoval niekoľko hodín filmov zo života našej rodiny. Teraz tieto filmy spolu s bratom Petrom digitalizujeme. Asi pätnásť už máme zdigitalizovaných, takže sa dajú „premietať“ na televíznych prijímačoch, monitoroch počítačov, tabletoch a pod.

Priblížme najnovší a najvzdialenejší prírastok.

Iba nedávno som získal jednu z prvých vreckových mechanických kalkulačiek (presnejšie spočítavačiek) Adix, ktorá bola vyrobená asi pred 120 rokmi. Najvzdialenejšie exponáty som získal z USA v internetových „súbojoch“ so záujemcami z celého sveta. Patria k nim napríklad Bellove telefóny, nástenný telefón z roku 1912, fonografy, klasické mechanické „pružinové“ gramofóny, valčeky do fonografov...

A čo a najmilovanejší prírastok

Toto je asi najťažšia otázka; v postate ich mám rád všetky. K tým najobľúbenejším patrí aj jeden z prvých gramofónov Klingsor, ktorý je raritný tým, že na rozdiel od všetkých iných gramofónov má aj rezonančné struny, vylepšujúce prehrávaný zvuk. Získal som ho na burze v neďalekých Krakovanoch. Jeho stav bol taký, že sa na prvý, ale aj druhý pohľad nedalo zistiť, čo to je. Veľa dielov sme museli dorobiť. Ešte staršie, ale tiež už znova funkčné, sú už spomínané Edisonove fonografy. Mám aj desiatky valčekov do fonografov a starých gramoplatní do gramofónov. Nedá mi nespomenúť ani unikátny telefónny odkazovač, ktorý pôvodne slúžil

v ústredni na Václavskom námestí v Prahe. Jedinečný je tým, že odkazy nahrával na fonografické valčeky. Odkaz sa potom prehrával z valčeka do telefónu adresáta. Ešte by som doplnil dvakrát naj. Ktorý exponát je najväčší, a ktorý najmenší. Najväčšie je asi už spomínané nákladné autíčko TATRA 12 a najmenšie sú ihly do najstarších gramofónov. Podarilo sa mi získať aj vzorkovník 24 rôznych ihiel do starých mechanických gramofónov. Málokto vie, že do starých mechanických gramofónov sa mohli dávať ihly na bežné počúvanie, na hlasné počúvanie, na hudbu, na reč. Boli vyrábané nielen z kovu, ale napríklad aj z bambusu, skla a podobne.

Ako prebieha samotný proces získania kúska, ktorý si vás získa a túžite ho mať?

Zaujímavá otázka. Jednoduchá odpoveď. Ak si ma artefakt získa, potom ja urobím všetko, čo sa dá, aby som si ho mal ja. Prvé exponáty som získal pri skoro pravidelných obchôdkach po bratislavských starožitnostiach a bazároch (napríklad už spomínanú kameru Paillard Bolex). K ďalším mi pomohli inzeráty v novinách. Najviac som ich získal asi na burzách (Bratislava, Krakovany, Trenčín, Brno, Zlín,...) Pohodlnejšie, ale aj vzrušujúcejšie to začalo byť, keď sa rozbehli aukcie na internete. Tam sa neraz stáva, že základná cena sa postupným prihadzovaním zvýši v posledných sekundách aj navyše ako desaťnásobok. Párkrát som sa nechal vtiahnuť do takých súbojov, no neskôr ľutoval, že som to v zápale boja preplatil. Teraz to robím tak, že ak ma niečo zaujme, sledujem vývoj aukcie a ak ma to veľmi zaujme, odkliknem „svoju“ sumu až šesť sekúnd pred koncom aukcie. To preto, lebo kým sa to zobrazí, ďalší záujemcovia už nestihnú túto cenu prekonať. Získavanie exponátov niekedy začína tým, že „nákupcovia“ ich chodia vykupovať od pôvodných majiteľov, často až od ich dedičov. Potom ich na burzách predávajú mnohonásobne drahšie. Mám aj niekoľko takých „dodávateľov“, ktorí mi pri nákupoch od pôvodných majiteľov telefonujú a dojednávajú, za koľko by som to kúpil.

Aká veľká je v súčasnosti vaša zbierka? Je prístupná pre prípadných záujemcov?

Niektorí zberatelia ma kritizujú za to, že nemám zbierku tematicky ohraničenú. Priznám sa, že keď som mal možnosť získať nejaký historický technický predmet (exponát), nevedel som si povedať, že to je mimo moje zameranie. Tak exponáty pribúdali, dalo by sa povedať „bez ladu a skladu“. Z hľadiska skladovania som ich umiestňoval tam, kde sa ešte ako tak zmestili. Aj niekoľko rádií, či televízorov na sebe. Iba pred pár rokmi som si prenajal nebytový priestor (päť miestností), ktorý som upravil tak, že ho už nazývam múzeum (viac ako 40 preplnených regálov). Okrem toho mám ešte štyri pivničné miestnosti a dve garáže, ktorým hovorím depozitár. Vzhľadom na pandemickú situáciu v posledných rokoch som návštevy obmedzil na najbližšiu rodinu. Žiadny exponát som doteraz nepredal. Iba niekoľko takých, čo som mal rovnaké, som vymenil za také, ktoré som ešte nemal.

Prezradíte nám cennosť, po ktorej už roky túžite, no doposiaľ sa vám ju nepodarilo získať?

Pred rokmi som sníval o tom, že sa mi podarí získať niečo od Edisona. To sa mi podarilo, teraz mám niekoľko fonografov, žiaroviek, fonografických valčekov z jeho výroby. Nemám však nič od Nikola Teslu, ale to sa asi nepodarí získať. Inak Teslu pokladám za väčšieho inventora, ako Edisona. Edison bol najväčším inovátorom (realizátorom invencií), ale objasnenie tohto môjho názoru by si vyžadovalo väčší priestor.

Čo na vašu záľubu hovorí najbližšia rodina? Máte doma ešte vôbec miesto? (úsmev).

Manželke som vďačný, že neodsúdila tieto moje aktivity. Možno k tomu pomohlo aj to, že som prvou kamerou nafilmoval celé hodiny rodinných filmov. Možno aj to, že som jej vypočítavo založil prvú zbierku unikátnych fliaš (už prázdnych). Takže už roky chodíme na burzy spolu. Manželka má celkom zaujímavú zbierku keramiky a porcelánu. V našom múzeu má jednu miestnosť, vybavenú najmä pôvodným nábytkom od firmy Thonet. Do bytu je už problém umiestniť nový exponát. (úsmev) Ešteže mám v pivničných priestoroch prenajaté nejaké miestnosti, ktoré sa zmenili na depozitár.

O aké predmety je v súčasnosti najväčší záujem a je dobré investovať práve do starožitností?

Mňa ako technika najviac zaujímajú technické starožitnosti. Iných zaujímajú napríklad staré obrazy, či sochy, kde platia iné kritéria, napríklad kto je autor, kedy dielo vytvoril a podobne. Tým, že záujemcov pribúda a starožitnosti ubúda, dá sa povedať, že záujem je vo všeobecnosti stále väčší. Zo začiatku som to vôbec nevnímal ako investovanie – mal som problém našetriť si na to, aby som mohol získať niečo drobné do zbierky. Odborníci na investovanie v súčasnosti hovoria, že z dlhodobého hľadiska je výnosnejšie investovať do starožitností, ako do nehnuteľností, zlata a drahokamov... Možno to má logiku aj v tom, že nehnuteľností, zlata a drahokamov pribúda, no starožitností nemôže pribúdať. Tie ubúdajú, aj tým, že si ich dedičia nevážia a likvidujú, alebo pri utieraní prachu padnú na zem a rozbijú sa. Spôsobov, ako zvýšiť cenu tých, ktoré prežijú, je viacero.

Čo nesmie chýbať dobrému zberateľovi? Mám na mysli osobnostné predpoklady či povahové črty.

Myslím si, že dobrý zberateľ nenakupuje len tak, bez toho, aby poznal históriu nakupovaného predmetu. Všimol som si, že už aj rôzni priekupníci si všeličo naštudujú, aby mohli ohurovať kupujúcich a zvyšovať ceny. Skutočným zberateľom nesmie chýbať trpezlivosť, vytrvalosť a poznanie histórie v danej oblasti. Nemenej dôležité sú komunikačné schopnosti, najmä schopnosť vyjednávať, presvedčovať, argumentovať a pôsobiť dôveryhodne. No a v neposlednom rade, zberateľovi nesmú chýbať peniaze.

Foto: archív zberateľa

Citát:

Urobiť zo zložitého zložitejšie je jednoduchšie ako zjednodušiť jednoduché.

Dúbravka hľadala talenty

Už tento rok mestská časť pokračovala v hľadaní talentov. Dom kultúry Dúbravka organizoval druhý ročník súťaže pod názvom Dúbravka hľadá talent. Išlo o voľné pokračovanie vlašskej premiéry - súťaže, ktorá sa konala pod názvom Dúbravka hľadá hudobné talenty.

Tento ročník súťaže sa nevenoval len hudbe, mohli sa hlásiť aj talenty z iných oblastí, nakoniec však hudba opäť vyhrala. O víťazovi súťaže nerozhodovala verejnosť, ale odborná porota.

Casting v dome kultúry otvoril moderátor Pavol Michalka, súťažiacich privítali svojím vystúpením mažoretky z klubu ALBA Bratislava. Výberu sa zúčastnilo päť súťažiacich, štvorčlenná porota v zložení Zuzana Horváthová, riaditeľka Základnej umeleckej školy Eugena Suchoňa, Maroš Repík predseda Komisie kultúry, Branislav Semančík a Miroslav Sedlák – členovia Komisie kultúry, rozhodli o víťazovi. Na prvom mieste skončila Michaela Ferenčáková, druhá bola Dominika Sojková a tretie miesto patrilo ostatným účastníkom castingu – Sofia Radulová, Marek Pecha, Natália Hostak.

Talenty sa verejnosti predstavia vystúpením počas vianočných trhov v Dúbravke.

(lum)

Tipy z dúbavskej knižnice

To najlepšie čítanie počas vianočných sviatkov

Obľúbené obdobie roka sa blíži. Mnoho odloženého si konečne ukradne svoju chvíľku času a sme si istí, že sú na zozname aj resty čitateľské. Popri vytúžených momentoch s rodinou, priateľmi, popri voňavom pečení a obľúbených filmoch, sme pre vás v dúbavskej knižnici pripravili aj osviežujúce a kvalitné knižné tipy.

DÔVERNOSTI – Domenico Starnone

Dvaja ľudia, búrlivý románik a jeden zvláštny nápad – čo tak sa spojiť navždy tajomstvom? Teresa jedného dňa navrhne Pietrovi, aby jej povedal niečo, čo ešte nikdy nikomu nepovedal. V snahe dokázať váhu citov tak mladý muž urobí, zakrátko sa rozídu a na roky na seba zabudnú. Pietro neskôr stretne Nadiu, s ktorou sa rozhodnú vziať. Pár dní pred ich obradom sa však objaví Teresa, ktorá si pamätá jedno veľmi dôležité tajomstvo...

NIEČO MALÉ, ČO KAŽDÚ CHVÍĽU VYBUCHNE - Paolo Cognet

Päť príbehov odohrávajúcich sa v najnežnejšom, najnásilnejšom a najúzkostnejšom období nášho života. Paolo Cognetti zachytáva každodenný život dospievajúcich anorektičiek, synov a dcér rozpadajúcich sa manželstiev, teenagerov, ktorí objavujú priateľstvo, svoju identitu, lásku a pravidlá sveta, v ktorom sa učia fungovať. V týchto citlivých poviedkach postavy predstavujúce svoj život podkrývajú tak trochu ten náš.

ANTROPOLOGIČKA NA MARSE – Oliver Sacks

Doktor Sacks bol neurológom s pozorovacím a rozprávačským talentom. Svoje zážitky (často samozrejme autorsky dofarbené) spracoval do niekoľkých poviedkových kníh. Antropologička na Marse je jednou z nich. Čaká vás sedem príbehov neurologických porúch. Umelca, ktorý stratil schopnosť rozoznávať farby, chirurga, ktorý bravúrne operuje aj napriek rôznym tikom, či profesorky, ktorá ani za štipku nerozumie ľudským emóciám.

Veronika Gubková

Pozvánka

Regulované parkovanie

Milé obyvateľky, milí obyvatelia Dúbravky,

v priebehu tohto roka sme spustili prvé zóny regulovaného parkovania PAAS s cieľom zlepšiť rezidentom parkovanie v okolí ich bydliska. Podľa jednotných pravidiel tak už parkujú obyvatelky a obyvatelia v časti Rače, Nového Mesta, Petržalky, Ružinova aj Starého Mesta.

V roku 2023 plánujeme spoločne s mestskou časťou spustiť regulovanú zónu PAAS aj v Dúbravke, v lokalite ohraničenej ulicami Harmincova, M. Sch. Trnavského a J. Alexyho.

Srdečne vás pozývame na stretnutie k predstaveniu projektu, ktoré sa uskutoční dňa 8. 12. 2022 o 17:00 v Dome kultúry na Saratovskej 2/A za účasti zástupcov vedenia mesta aj mestskej časti.

Návrh projektu bude zverejnený aj online na www.paas.sk/dubravka a pripomienkovať ho môžete do 19. 12. 2022. Vaše pripomienky nám môžete posilať emailom na parkovanie@bratislava.sk.

www.paas.sk

Dúbravka varí s Vojtom Artzom

Vianočné tipy šéfkuchára

Atmosféra adventu, pečenie, nákupy, prípravy. Vianočné sviatky sa blížia. Možno plánujete aj vy, čo variť, čím zmeniť a oživiť vaše štedrovečerné menu. Prezident Slovenského zväzu kuchárov a cukrárov, Dúbravčan VOJTO ARTZ, prináša tipy na zemiakový šalát či pečeného kapra v netradičnej úprave.

Variácie zemiakových šalátov na štedrovečerný stôl

Počet porcií: 4 - 5

Obtiažnosť: **

Čas prípravy: 25 minút + varenie a príprava zemiakov

Slovenský zemiakový šalát

Čo potrebujeme:

800 g zemiakov typu B

3 väčšie cibule

6 ks sterilizovanej uhorky

čierne mleté korenie

soľ

voda

ocot

cukor

olej podľa chuti

Postup prípravy:

Zemiaky uvaríme v šupe a necháme vychladnúť. Cibuľu očistíme a nakrájame na polmesiačky – plátky. Z vody, octu a cukru pripravíme zálievku, ktorú necháme zovrieť. Vložíme nakrájanú cibuľu a odstavíme. Zemiaky očistíme a nakrájame na plátky, pridáme nakrájané uhorky a zalejeme ešte horúcou zálievkou. Osolíme, okoreníme a pokvapkáme olejom. Necháme dôkladne vychladnúť v chladničke, najlepšie však deň pred servírovaním.

Zemiakový šalát s citrónovou majonézou

Čo potrebujeme:

12 stredne veľkých zemiakov

2 stredné cibule
6 vajec uvarených natvrdo
400 ml majonézy
50 ml citrónovej šťavy
soľ
čierne mleté korenie
nasekaná pažítka
olivový olej

Postup prípravy:

Zemiaky očistíme a v celku uvaríme domäkka. Pri krájaní sa nesmú rozpadávať. Zmiešame majonézu s citrónovou šťavou a osolíme. Zemiaky nakrájame na plátky, cibuľu očistíme rozpolíme a nakrájame na tenké plátky. Vajcia nakrájame na mesiačiky. Všetko dáme do veľkej misy (zemiaky, cibuľu, vajcia, majonézu) a zľahka premiešame. Podľa chuti osolíme a okoreníme. Pri podávaní ešte posypeme čerstvo nasekanou pažítkou a polejeme olivovým olejom.

Pestrý zemiakový šalát s jogurtom

Čo potrebujeme:

150 g tvrdého syra
1 ks bieleho jogurtu Activia
8 ks uvarené vajcia
100 g majonézy
80 g dijonskej horčice
80 g medu
125 g zelená paprika
100 g cibuľky
4 veľké uvarené zemiaky
soľ, korenie mleté

Postup prípravy:

Jogurt zmiešame s horčicou, medom a pokrájanou cibuľkou. Syr nakrájame na rezančeky a vajcia na väčšie kocky. Do jogurtu primiešame syr, papriku na rezančeky, zemiaky a vajcia. Dochutíme soľou, korením a necháme odležať v chladničke.

Pečený kapor s čiernou omáčkou a hrnčekomými mrkvovými knedličkami

Počet porcií: 4

Obtiažnosť: **

Čas prípravy: 60 minút + varenie knedličiek

Čo potrebujeme:

600 g mäsa z kapra

(asi 1 polovica kapra-filet)

20 g soli

120 g slaniny

60 g zeleru

40 g petržlenu

50 g cibule

bobkový list, čierne celé korenie, nové korenie

15 g cukru

40 g citróna

50 g slivkového lekváru

100 ml červeného vína

40 g brusníc

400 ml kuracieho vývaru

4 ks vajcia

320 g bieleho pečiva

40 g hrubej múky

12 g hladkolistej petržlenovej vňate

muškátový oriešok

Postup prípravy:

Príprava kapra: Polovičky kapra najskôr zbavíme šupín. Začneme pri chvoste a proti rastu šupín pokračujeme smerom k hlave. Umyté mäso osušíme a nakrájame na porcie. Kožu na povrchu nakrojíme – mäso sa nebude krútiť a lepšie sa prepečie. Porcie zo všetkých strán osolíme, trochu posypeme rascou a opečieme na panvici (najskôr kožou dolu). Mäso potom dopečieme v predhriatej rúre, aby koža bola chrumkavá.

Príprava omáčky: Korenie (nové, celé a bobkový list) zalejeme vodou, varíme asi 5 minút a odvar ešte chvíľku lúhujeme. Malé kúsky slaniny necháme v hrnci roztaviť a zosklovatieť. Nasypeme na ne kocky koreňovej zeleniny (časť mrkvy odložíme bokom) a opekáme ju do zlatistej farby. Pridáme nakrájanú cibuľu, po chvíľke prisypeme cukor a restujeme dohneda. Všetko zalejeme vývarom a precedeným odvarom z korenia. Pridáme lekvár, brusnice, citrónovú šťavu, červené víno, ochutíme soľou a povaríme. Hotová omáčka by mala mať husto tečúcu konzistenciu s kúskami zeleniny (nie je potrebné ju cediť).

Príprava knedličiek: Hrnčeky vymastíme olejom a vyložíme potravinovou fóliou. Zvyšok mrkvy uvaríme domäkka a rozmixujeme. Vajcia oddelíme. Žĺtky ochutíme muškátovým orieškom, vyšľaháme do peny a zmiešame s rozmixovanou mrkvou. Do bielkov pridáme soľ a vyšľaháme z nich tuhý sneh. Žĺtky zmiešame s bielkami jednoduchým obracaním metličky a opatrne vpracujeme aj hrubú múku. Vzniknutú hmotu zmiešame s nakrájaným pečivom a nasekanou petržlenovou vňaťou. Hotovou hmotou naplníme pripravené hrnčeky a uzavrieme potravinovou fóliou. Varíme v pare asi 40 minút.

Rok dobrých skutkov alebo Spájať komunitu má zmysel

Centrum rodiny sa opäť naplnilo pomocou

Pomaly sa končí ďalší rok v našom komunitnom Centre rodiny na Bazovského. Začal sa pandemicky, pokračoval utečeneckou krízou a rozbiehajúcimi sa staronovými aktivitami, končí v nádeji na pokračovanie dobrých skutkov...

Ešte sme sa začiatkom roka poriadne nespamätali z koronovej krízy a už vo februári sme museli zápasíť s novou výzvou, s ktorou sme vôbec nerátali - utečenci zasiahnutí vojnovým konfliktom na Ukrajine. Materiálna pomoc vo forme oblečenia a potravín bola podanou rukou,

ktorá pomohla ľuďom v prvých mesiacoch a pokračovala vo forme zapájania do našich komunitných aktivít, ktoré sa pomaly začali oživovať.

Mamičky a oteckovia v Herničke, mládež v Klube, seniari v rámci Medzigeneračných stretnutí, či firemní a komunitní dobrovoľníci si našli opäť cestu k nám a začali sa aktívne zapájať do života komunitného centra. Po dlhšej prestávke, vďaka projektu So šedinami rátame, ktorý podporila Nadácia Henkel Slovensko a Hlavné mesto SR Bratislava, k nám opäť mohli zavítať aj naši milovaní starkí z Domova Jesene života a z Hestie, n.o. a aj osamelí seniari z domácnosti, ktorí sú tiež neoddeliteľnou súčasťou týchto stretnutí.

Stretnutia sme mávali v našej komunitnej záhrade alebo v interiéri, keď nám počasie neprialo. Vďaka hudobnému programu si mnohí mohli zaspomínať na obľúbené melódie, svoju mladosť a spolu s malými deťmi a ich maminami potom aj zaspievať a zatancovať. Nechýbal ani kvíz, pri ktorom si všetci mohli potrápiť svoje mozgové závity. Dokonca sa nám podarilo vďaka podpore Nadačného fondu Mercedes Benz Financial pri Nadácii Pontis, Nadácii Bratislava a mestskej časti Bratislava-Dúbravka zorganizovať viaceré komunitné výlety, či už na Červený kameň, do jaskyne Driny, loďou na Devín alebo Prešporáčikom po Bratislave.

Tréningy aj rozhovory

Mozgové závity sme začali prevetrávať pravidelne v rámci novej aktivity Tréningy pamäte a zdieľať svoje starosti i problémy v rámci pravidelných Rozhovorov bez škatuliek otvorenej skupinky pod vedením psychologičky.

Maminy na rodičovskej dovolenke začali v Herničke so zaujímavými prednáškami na rôzne témy, pokračovali výmennými burzami oblečenia a zorganizovali komunitný piknik, spojený s oslavou MDD. Pri tejto príležitosti si pre svoje deťúrence pripravili bohatý program. Boli aj predskokani Európskeho dňa susedstva, kde sme sa podvečer mohli pri opekačke stretnúť s našimi susedmi, ale nie len s nimi.

Ľudia so zdravotným znevýhodnením dostali priestor v rámci svojich pravidelných klubových dní, ale mohli sa zapojiť aj do ďalších aktivít, ako napríklad pletenie košíkov, medzigeneračné tvorenie, spievanie alebo cvičenie s fyzioterapeutom. Do nášho tímu pribudli v rámci projektu Erasmus+ Európskeho zboru solidarity aj dve hendikepované dobrovoľníčky - Vaneska a Barbarka.

Krok za krokom

Vďaka zbierke Podel' sa a pomôž, organizovanej spoločnosťou LIDL, Potravínovej banke, Tesco zbierke a mnohým individuálnym darcom, sme mohli pokračovať aj v materiálnej pomoci ľuďom, ktorí sa dostali do ťažkej životnej situácie, spôsobenej stratou zamestnania, zhoršením zdravotného stavu, smrťou živiteľa rodiny, stratou bývania alebo vojnovým konfliktom.

Okrem materiálnej pomoci sme sa vďaka spolupráci s neziskovou organizáciou Doma u Kapucínov stali súčasťou projektu Krok za krokom, ktorý pomáha dlhodobo nezamestnaným vracieť sa na pracovný trh.

V spolupráci s Bratislavským dobrovoľníckym centrom sme v projekte Som tu pre Teba pomáhali s doučovaním a v rámci podpory dobrovoľníctva sme organizovali množstvo dobrovoľníckych aktivít, ako napr. Týždeň dobrovoľníctva, Naše Mesto, Giving Tuesday, Zurich Community Week, Medzinárodná cena vojvodu z Edinburghu, Erasmus+ a Co-Age.

Volunteers. Dobré skutky robili nielen naši stáli komunitní dobrovoľníci, ale aj deti ZŠ, študenti Gymnázia Bílikova, British International school Bratislava, Gymnázia C.S. Lewisa a SZŠ Záhradnícka až po firemných dobrovoľníkov z rôznych firiem a spoločností, ktorí celkovo odpracovali za tento rok 3 221 dobrovoľníckych hodín.

Centrum rodiny

Poďakovanie Centra rodiny

Ďakujeme Z Zurich Foundation, Bratislavský samosprávny kraj, SOZA, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny, Nadácia mesta Bratislavy, MČ Dúbravka, Hlavné mesto SR Bratislava, BACH, Nadačný fond Mercedes Benz Financial, Nadácia Tesco, Nadácia ZSE, MČ Karlova Ves, Nadácia Pontis a všetkým, ktorí nám pomáhajú Spájať komunitu.

Bazovského 6, 841 01 Bratislava, info@centrumrodiny.sk, 0944 834 313, www.centrumrodiny.sk, FB: Centrum rodiny Dúbravka, IG: centrum_rodiny

Miestny spolok červeného kríža pokračuje v medzigeneračných stretnutiach

Prvá pomoc inak alebo s deťmi tvorivo aj prakticky

Farebné ceruzky a výkresy – dôležitá výbava každého škôlkara, a nielen toho predškôlaka. V rúčkach ich stískali aj Lívinka, Veronika či Levko z Materskej školy na Sekurisovej ulici. Sústredene počúvali tety z Miestneho spolku Slovenského Červeného kríža, a potom tvorili príbeh o kamarátoch a chlapčekovi, ktorý sa zranil...

Členky Miestneho spolku SČK v Dúbravke nenavštívili deti v materskej škole po prvý raz, stretávajú sa aj s väčšími školákmi, rozvíjajú medzigeneračnú spoluprácu. Ešte minulý školský rok pôsobili napríklad na športových hrách na Základnej škole Nejedlého.

„Chceli by sme zaujať viac, lebo covidový čas nám veľmi neprial. Ale, rozbehli sme sa,“ hovorí podpredsedníčka spolku Eva Považanová. V Materskej škole na Sekurisovej ulici sme našli otvorené dvere a šikovných malých-veľkých zvedavcov, ktorí nás zahrnuli nielen otázkami, ale aj odpoveďami. Záujem detí a aj príprava učiteliek členky spolku vždy pozitívne naladí.

Problematika poskytovania prvej pomoci ani medzi štvorročnými deťmi nebola a nie je neznáma. „Zrejme sa o týchto skutočnostiach nedozvedajú po prvý raz,“ hodnotila Mária Kusálíková z miestneho spolku. „Deti reagujú spontánne, nechýba prirodzená hravosť a zvedavosť,“ dodáva Eva Považanová. „My sme túto hravosť využili ako mnemotechnickú pomôcku na zapamätanie si čísel rýchlej pomoci, ako aj jednoduché spôsoby prvej pomoci pri menších úrazoch, ktoré môžu vzniknúť pri hrách doma i na ulici.“

Počas sychravého novembrového dňa prišli členky miestneho spolku na ďalšiu sľúbenú návštevu do materskej školy. Dohodli sa na spoločnej aktivite – kreslenie podľa skutočného príbehu, o chlapcovi, ktorý sa zranil. Výkresy sa zaplňali postavičkou chlapčeka aj stromom v lese – a samozrejme sanitkami. Nechýbali ani ďalšie prírodné farebné motívy, veď v príbehu sa deti hrali v lese. Škôlkari s nadšením a veľkou zaujatosťou kreslili príbeh – a mnohí sa aj so svojou prácou nevedeli rozlúčiť. Vrátenie diel však majú sľúbené, rovnako i ďalšiu návštevu a spoluprácu....

(jd)

Výstava HERstory bude nainštalovaná pred kultúrnym domom

Aby sa na skutočné príbehy nezabudlo

15 významných žien, 15 príbehov, portrétov. Spája ich silná vôľa, ktorá im pomohla presadiť sa, uspieť, alebo dokonca prežiť. Ich príbehy sú inšpiratívnym príkladom, ako sa aj v ťažkej dobe a situácii dá vzoprieť, byť silnými a cieľavedomými. Ženskú stránku, skúsenosť aj v historických súvislostiach, predstaví výstava občianskeho združenia Post Bellum.

Dejiny nie sú iba roky a dátumy, ale najmä príbehy obyčajných ľudí. Také je motto výstavy s názvom HERstory, ktorá sa zastaví v Dúbravke. Nainštalovaná bude od 15. decembra pred domom kultúry.

Malé dejiny našej krajiny

„Príbehy obyčajných ľudí tvoria takzvané „malé dejiny“ našej krajiny. Sú to príbehy tých, ktorí prežili druhú svetovú vojnu, holokaust, boli prenasledovaní či súčasťou pádu režimu počas Nežnej revolúcie,“ približuje zámer výstavy a jej putovania po slovenských mestách občianske združenie Post Bellum. „Ich príbehy sú dnes na Slovensku málo známe a mnohokrát prekrúcané alebo popierané. Nedovoľte spolu s nami, aby sa na skutočné príbehy zabudlo.“

V roku 1944 bola aj s mamou deportovaná v transporte s tornaľskými Židmi do Auschwitzu. Tu absolvovala selekciu doktorom Mengelem, v ktorej poslal na smrť jej príbuzné. Po troch mesiacoch mali s matkou šťastie a boli vybrané do pracovného transportu tisíc maďarských a slovenských žien do koncentračného tábora Münchmühle pri mestečku Allendorf, kde plnili bomby a granáty v najväčšej ríšskej továrni na výbušniny. V marci 1945 sa všetky ženy z tábora

vydali na tzv. pochod smrti. Po 27 km sa dostali do blízkosti frontu, väčšina žien pochod prežila. Taký je príbeh Lívie Herzovej, rodenej Kazárovej.

Spolu s rodičmi a súrodencami žila v Liptovskom Mikuláši. V marci 1942, keď sa začali deportácie, ju otec presvedčil, aby odcestovala z Liptovského Mikuláša do Budapešti. Podarilo sa jej tam nájsť ubytovanie aj prácu, stretla sa tam s obidvomi sestrami, ale napokon ich predsa len chytili. Ju deportovali do Užhorodu a neskôr sa dostala do zberného tábora v Novákoch.

Aj to prežila Dalma Holanová-Špitzerová, ktorá sa 29. augusta 1944 pridala k Slovenskému národnému povstaniu a pracovala v tlačovom oddelení partizánskeho hnutia. Jej rodičov s bratom zastrelili pár týždňov pred oslobodením. Po vojne sa vydala za známeho slovenského spisovateľa a novinára Juraja Špitza. Ako herečka hrala na Novej scéne a neskôr v kabarete Tatra revue, kde pôsobila až do jeho zrušenia na začiatku sedemdesiatych rokov.

Fotografia a príbeh - putovná výstava

Príbehy týchto silných žien, ako aj ďalších trinástich, sa bude dať spoznať na výstave HERstroy, ktorá príde do Dúbravky v rámci svojho putovania po slovenských mestách. Od 15. decembra do 2. januára 2023 si tak možno pred domom kultúry prečítať niečo viac o dámach ako Magda Vášaryová, Klára Chlamtáčová, Jela Špitková či Ľubica Lacinová a iných nezlomných ženských osobnostiach.

Projekt vzniku a putovania výstavy je realizovaný s finančnou podporou Ministerstva spravodlivosti SR v rámci dotačného programu na presadzovanie, podporu a ochranu ľudských práv a slobôd, a na predchádzanie všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie.

(lum, postbellum)

[Prechádzka oživená svetielkami a krst amfiteátra](#)

Netopier zo štipcov aj mŕtva mačka

Posledný októbrový štvrtok večer pred začiatkom školských prázdnin sa v Dúbravke uskutočnil už tradičný lampiónový sprievod aj s programom pre najmenších. Tento rok nevedol sprievod ako obyčajne k parku na Pekníkovej ulici, ale zakončil svoju púť pri vynovenom amfiteátri na Valachovej. Symbolicky tak podujatím „pokrstil“ obnovené pódium amfiteátra. Na deti tu čakalo prekvapenie.

Program celého podujatia s názvom Strašidelná októbrová párty sa začal tvorivo, a to popoludní vo vestibule Domu kultúry Dúbravka. Deti si tu mohli v tvorivých dielňach vyrobiť zá-

zračnú hmotu, netopiere zo štipcov, príšerky z lyžíc, polystyrénu, chirurgických rukavíc a plastových pohárov, pavučinové tanierne, papierové kostry na zavesenie, pavučinové lampáše a balónové strašidlá. Dom kultúry bol tiež vyzdobený v duchu podujatia, deti tvorili pri piatich veľkých stoloch a bolo ich tam veru plno.

Neskôr sa program presunul na priestranstvo pred kultúrny dom, kde vystúpili rôzne zaujímavé osobnosti. Najprv hostí privítala moderátorka a zaspievala pieseň z filmu Dívka na košťeti. Vystúpil aj kúzelník Ivan a vykúzlil úsmev na nejednej detskej tvári. Ľahká hmla dotvárala atmosféru podujatia. Tínedžeri preoblečení za rozprávkové postavy rozdávali deťom cukríky. Deti sa v rámci programu mohli predviesť na pódiu a zaspievať pesničku alebo povedať básničku a zároveň sa pochváliť svojím kostýmom. Jedno dievčatko odpovedalo na otázku moderátorky, aká je maska: „Mŕtva mačka“. Nechýbali čarodejnice, upíri, mačky (živé), superman a ježko. V maskách okrem detí prišlo aj niekoľko dospelých, napríklad v overale s Káčerom Donaldom. Niektorí rodičia si akciu užili viac ako ich ratolesti, veď kedy inokedy by mohli ísť na verejnosť v takomto outfite.

Po prezentácií masiek sa rozsvietili lampióny a sprievod sa pohol k amfiteátru, kde už čakalo prekvapenie v podobe vystúpenia tanečníc so svietiacimi kostýmami.

Hana Vikárová

[Spoznajte hrad Pottenurg i zvernicu na daniele](#)

Za výhľadom i na piknik k susedom

Text: Hana Vikárová

Dnes sa v rámci rubriky Ruksak na plece vyberieme kúsok za hranice. Dúbravčanka Hanka Vikárová vás pozýva na rozhľadňu, piknik, zručaninu, prechádzku či do zvernice pre daniele. To všetko núka výlet do Bergu a okolia.

Rozhľadňa Königswarte je vzdialená zhruba tri kilometre od slovensko-rakúskej hranice a leží medzi obcami Wolsfstaal a Berg. Môžete ju vidieť aj z niektorých miest v Bratislave. Z rozhľadne sa vám naskytne pohľad na Bratislavu, Dunaj, Hainburg, Neusiedler, Pajštún či prvý výbežok Álp – vrch Schneeberg. Kúsok pod rozhľadňou sa nachádza zručanina hradu Pottenburg. Z rozhľadne sa k nej dostanete po lesnej ceste asi za 15 minút. Neďaleko je aj zvernica pre daniele európske či satelity vojenskej základne. Pod rozhľadňou si pri stoloch môžete spraviť príjemný, rodinný piknik alebo si zahrať futbal na neďalekej lúke. Vyhliadka je vysoká 22,7 metra. Ďalšie zaujímavé fakty sa dozviete na náučnej tabuli aj v slovenskom jazyku.

K vyhliadke sa dá dostať po ceste značenej červenou farbou. Tá začína na parkovisku v Bergu. Cesta trvá približne 50 minút. Túto trasu návštevníci využívajú najčastejšie. Z obce Berg vedie k rozhľadni aj modrá trasa. Keď tieto trasy spojíte, môžete si spraviť okružnú túru. Na Königswarte sa dostanete aj z obce Wolsfstaal, zaberie vám to približne hodinu. Všetky trasy vedú po lesných chodníkoch.

Z Dúbravky je táto atrakcia naozaj ľahko dostupná. Autom sa dostanete približne za 15-20 minút na hraničný prechod Berg, za ním treba na kruhovom objazde odbočiť druhým výjazdom a po 5 minútach ste v obci Berg. Môžete sa sem vybrať aj na bicykli a vyšliapať do kopca priamo k rozhľadni. S vlakovým spojením však veľmi nerátajte. Najmenej trikrát by ste prestupovali a najrýchlejšie spojenie trvá „len“ 10 hodín a 27 minút. Okrem iného by ste cestovali aj cez Viedeň. Športovci a zdatní turisti prídu i peši. Týchto 16 kilometrov by vám zabralo približne 3 hodiny a 29 minút. Z Dúbravky sa treba vybrať cez Líščie údolie, okolo polikliniky v Karlovej Vsi, kúsok po nábřeží, potom cez most Lafranconi, ďalej po hrádzi, pred mostom SNP odbočiť do Petržalky a cez Kopčiansku k hraničnému prechodu. Odtiaľ to už nie je tak ďaleko.

Vyhliadka ponúka naozaj jedinečný výhľad. Ale dávajte pozor – výstražná tabuľa na mieste upozorňuje na tu žijúce diviaky.

Tip na výlet

Vyhliadka Königswarte Berg

- Náročnosť: nízka, vhodné aj pre deti
- Trasa: značená (modrá, červená) z Bergu alebo Wolsfstahl

KAREL ŠULA ML. KORUNOVAL PRELOMOVÚ SEZÓNU ZISKOM PRESTÍŽNEHO OCENENIA

Mládežnícky atlét roka 2022 je z Dúbravky

Text: Juraj Marcinát

Dosiahol ďalší úspech vo svojej rozbiehajúcej sa športovej kariére. Devätnásťročný Dúbravčan Karel Šula ml. sa stal najlepším mládežníkom (ročník 2003 a mladší) v ankete Atlét roka 2022. Ocenenie si prevzal na galavečere Slovenského atletického zväzu, organizátora tradičnej ankety.

Člen BK HNTN Bratislava a piaty guliár tohtoročného juniorského šampionátu v kolumbijskom Cali zvíťazil v hlasovaní o 38 bodov pred Trnavčankou Lenkou Gymerskou, striebornou na 400 m na Európskom olympijskom festivale mládeže 2022 v Banskej Bystrici. Tretia skončila Malačanka Rebecca Slezáková (AC Malacky), piata na 100 aj 400 m prek. na ME do 18 rokov v Jeruzaleme.

Pokračovateľ vrhačskej dynastie cestoval do Južnej Ameriky s ambíciou postúpiť do finále. V kvalifikácii poslal 6 kg vážiacu guľu blízko k 19-metrovej hranici (18,73) a to stačilo, aby sa prebojoval medzi 12 najlepších. Vo finále potom vo štvrtej sérii predviedol výkon 18,88 cm a skončil piaty. V internej stupnici Šulovcov to znamenalo najvyššiu známku. „Na juniorský šampionát do Cali som išiel s cieľom kvalifikovať sa do finále. Piate miesto som však rozhodne nečakal, ani môj tréner nie,“ priznal zverenec svojho otca Karla Šulu st., ktorého trénerská filozofia je jasná. „Pre mňa je rozhodujúce, aké výkony predvedie najmä v seniorskej kategórii.“

Nepotrebujem, aby prekonával žiacke či dorastenecké rekordy, nemienim ho predčasne zničiť," povedal rodák z juhomoravskej vinárskej obce Rakvice pre časopis Slovenská atletika.

Guliarsky talent začal s atletikou už ako žiak Základnej školy Pri kríži a úspechy ho doviedli až pod záštitu Národného športového centra a do juniorského olympijského tímu.

Napriek úspechom má 19-ročný silák s končiacou sa sezónou nevybavené účty. Päťkrát počas nej prehodil 19-metrovú hranicu, osobný rekord si posunul na 19,70, ale dvadsiatka mu odolala. „Najmä v súvislosti s MSJ sme si stanovili isté ciele. Na vysvedčení svieti jednotka s mínuskou, pretože sa mi nepodarilo prekonať 20 m. Ešte sa to však pokúsim napraviť v decembri v hale," sľúbil.

A ako vidí Šula ml. športový rok 2023? „V nadchádzajúcej sezóne chcem pokračovať v každoročnom zlepšovaní. Medzi ciele patrí aj solídne umiestnenie na majstrovstvách Európy do 23 rokov vo fínskom Espoo, kde však budem jedným z najmladších účastníkov.“

Zaujímavosť

Atlétom roka v hlavnej kategórii dospelých sa stal tretí raz šprintér Ján Volko, v minulosti takisto člen BK HNTN. Tento klub svieti aj pri Volkovom slovenskom rekorde na 100 m 10,13 z mítingu P-T-S 2018, ktorý vyrovnal na tohtoročných ME v Mníchove, a tiež na 200 m 20,24.

Dúbravská atletická mini-liga vyvrcholila ôsmym kolom

Miestna mini-liga je už slovenská

Text: Lucia Marcinátová

O „dušu“, a samozrejme pre radosť, behali každý mesiac všetky vekové kategórie už tradične na tratiach 60, 200 a 600 m. Dúbravská atletická mini-liga, usporiadateľsky zastrešená klubom Hraj na tie nohy, uzavrela svoj ďalší ročník veľkým finále. Pôvodne miestna akcia je už v celo-slovenskom atletickom kalendári. Cieľom súťaže, ktorú HNTN organizuje v spolupráci s mestskou časťou a Komisiou športu, je motivovať k pravidelnému pohybu i strenutiu rôznych generácií pri športovaní.

Začiatok bol možno aj trošku náhodný, no istotne skromný. Záverom roka 2019 už ale organizátori hovorili o prvom vydarenom ročníku. Odvtedy sa bežecký klub Hraj na tie nohy, športové podujatie pre všetky generácie s názvom Dúbravská atletická miniliga, rozvíja a v októbri ukončil svoj ďalší, opäť úspešný ročník. Úspešný stúpajúcou účasťou, spojením generácií seniorov aj juniorov, pohodovou atmosférou i viacerými novinkami.

„Podarilo sa nám posunúť preteky do termínového listu Slovenského atletického zväzu, takže o Dúbravskej atletickej mini-lige vedia všetky atletické kluby na Slovensku," približuje riaditeľ pretekov Radek Šatka. „Výkony z našej ligy sa počítajú aj do výsledkových listín Slovenského atletického zväzu.“

Výraznou novinkou tohto ročníka je aj elektronický časomer, ktorý dokáže zaznamenať šprint na 60 metrov na stotiny sekundy.

Pravidelne každý mesiac

Malé deti, tínedžeri aj dospelí. Dúbravská atletická mini-liga dokázala počas celého roka spojiť raz do mesiaca malých aj veľkých bežcov, často aj spoza hraníc mestskej časti.

Kolá ligy prebiehali mesačne, účasť sa niekedy pohybovala aj okolo 150 bežcov. Zbierali body v jednotlivých kolách za čas, rýchlosť. Dôležitá však bola aj účasť. Dúbravská mini-liga tak motivovala k pravidelnému pohybu, stretávaniu sa pri športe. Akcia štartovala vždy spoločnou rozcvičkou, pokračovalo súťaženie vo všetkých vekových kategóriách – na vzdialenosti 60, 200 aj 600 metrov, medzitým prebiehala aj obľúbená tombola.

Inak tomu nebolo ani počas veľkého finále, čiže uzavretia celoročného bežeckého úsilia. Súčasťou bolo aj oceňovanie, gratulácia trojici najúspešnejších v každej kategórii na stupienku víťazov. Po blahoželaní starostom Martinom Zaťovičom, mestskou poslankyňou Zdenkou Zaťovičovou a miestnymi poslancami Jurajom Štekláčom a Tomášom Husárom si odniesli pohár a víťaznú medailu.

Na nový povrch

Hoci sa medzi ocenenými opakovali často tie isté mená, keďže išlo o bežcov, ktorí prichádzali na atletický ovál pravidelne, víťazmi boli všetci. Všetci, ktorí sa zapojili, zašportovali, súťažili, alebo len podporili pretekárov a stretli sa na dúbravskom ihrisku.

Do budúcnosti organizátor, bežecký klub Hraj na tie nohy, zvažuje presun podujatia do nového športového areálu Základnej školy Sokolíkova.

„Chcem preteky presunúť na nový povrch,“ hovorí ich riaditeľ Radek Šatka. Dodáva, že disciplíny mini-ligy chce zachovať bežecké, skokanské možno dostanú svoju vlastnú súťaž či podujatie. Necháme sa prekvapiť na jar pri ďalšej sezóne.

Foto: Katarína Cviková

Ocenení bežci v jednotlivých kategóriách

2018/2017

chlapci, dievčatá

- 60 metrov – Dávid Izák a Filip Gerboc, Dominik Bárta, Martin Dorčák, Lenka Tóthová, Lenka Kamencová, Simona Hurná

- 200 metrov – Dominik Barta, Martin Dorčák, Filip Gerboc, Anna Bartošová, Simona Hurna, Dana Mészárosová

2016/2015

chlapci, dievčatá

- 60 metrov – Peter Šuran, Matej Opavský, Pavol Kriško, Nina Hutňanová, Janka Ješková a Diana Cicmanová, Hana Boledovičová

- 200 metrov - Pavol Kriško, Peter Šuran, Matej Opavský, Zora Martinická, Janka Ješková, Dianka Cicmanová

- 600 metrov - Pavol Kriško, Roman Tyleš, Tomáš Podhradský, Zora Martinická, Hana Boledovičová

2014/2013

chlapci, dievčatá

- 60 metrov – Alexej Drančák, Lívius Pardubský, František Kuruc, Marcela Šurganová, Barbora Nyékiová, Kristína Marcinátová

- 200 metrov - František Kuruc, Lívius Pardubský, Alexej Drančák, Barbora Nyékiová, Marcela Šurganová, Kristína Ovčíková

- 600 metrov - František Kuruc, Richard Nyéki a Matúš Ďurič, Jerguš Boledovič, Barbora Nyékiová, Kristína Ovčíková, Ida Martinická

2012/2011

chlapci, dievčatá

- 60 metrov - Vincent Krátka, Maxim Pardubský, Nikolas Tóth, Ella Šuranová, Alexandra Cviková, Daniela Gažová

- 200 metrov - Maxim Pardubský, Martin Németh, Oliver Hambálek, Daniela Gažová, Alexandra Cviková, Ella Šuranová

- 600 metrov - Maxim Pardubský, Roman Bendík, Theodor Horváth, Daniela Gažová, Alexandra Cviková, Martina Ovčíková

2010/2009

chlapci, dievčatá

- 60 metrov – Jakub Milo, Lukáš Valter, Jonáš Gavaľa, Johana Juneková, Kristína Ješková, Dušana Nemethová

- 200 metrov - Lukáš Valter, Jonáš Gavaľa, Jakub Milo, Dominika Baráthová, Tereza Hanzlíková, Johana Juneková

- 600 metrov - Matej Cvik, Jakub Šimašek, Maxim Melicher, Tereza Hanzlíková, Dominika Baráthová, Lucia Vališová

2008/2007

chlapci, dievčatá

- 60 metrov – Šimon Javorský a Michal Hatrík a Jakub Milo a Andy Kummer, Jana Šurganová, Daniela Ješková, Eliška Némethová

- 200 metrov - Šimon Javorský a Michal Hatrík a Andy Kummer, Timotej Fleško, Jana Šurganová, Daniela Ješková, Eliška Némethová a Lenka Hatříková

- 600 metrov - Rubin Mathews, Timotej Fleško

2006 plus

Muži, ženy

- 60 metrov - Adam Husár, Stanislav Pecha, Gabriela Gondová

- 200 metrov - Ľuboš Ďurič, Radoslav Martinický, Stanislav Pecha a Tomáš Salák, Zuzana Kubenková, Silvia Štefániková, Dajana Dananajová

- 600 metrov - Ľuboš Ďurič, Maroš Rakús a Braňo Sedílek a Michal Babál, Zuzana Kubenková, Júlia Gabajová

Terézia Vizinová z Denného centra 1, jedna z najlepších seniorov v bowlingu

Vianoce majú pre mňa zvláštne čaro

Text: Jozef Petrovský

Dôležitým a prospešným faktorom pri zohľadňovaní potrieb a skvalitňovaní života je zostať aktívnym. Týka sa to najmä seniorov. Pasivita, nečinnosť i nuda sú pre nich zlými radcami. Ešte nikdy nikomu nepriniesli úžitok. Veď už jeden z velikánov gréckej filozofie Aristoteles povedal, že: Život je pohyb.

Tohto hesla sa v minulosti držala, a riadi sa ním dodnes, aj Terézia Vizinová, za slobodna Filipová. Členka Denného centra 1. nám bez problémov prezradila, že v tomto roku oslávila 76 rokov. Keby sme mali vymenovať všetky jej minulé, no predovšetkým súčasné aktivity, potrebovali by sme oveľa väčší priestor. Spomenieme preto len podaktoré z nich: je vo vedení Miestneho spolku Matice slovenskej, je členkou Rady seniorov a Miestnej organizácie Červeného kríža.

Spieva v troch dúbravských súboroch a aktívne sa zapája do všetkých športových aktivít, organizovaných Radou seniorov, spolu s komisiou športu. Nielenže sa do nich zapája, ale patrí aj k tým najlepším. V bowlingu dokonca k úplnej špičke medzi seniormi. Venuje sa turistike a chodíva si často zaplávať na Kuchajdu, v lete takmer každý deň. Iba sporadicky využíva mestské dopravné prostriedky. Ak sa dá, všetko absolvuje pešo. Okrem toho je manželkou, mamou a starou mamou.

Vyhrala hádzaná

Terka, ako ju volajú jej priatelia, sa narodila v Leopoldove. „Mala som úžasné detstvo. Vždy bolo u nás veselo, hoci otec nás držal nakrátko. Mala som deväť súrodencov, z ktorých už dvaja nie sú medzi nami. V podstate každý z nás rád a dobre spieval, chlapci hrali aj na hudobné nástroje. Svojho času si založili aj hudobnú skupinu, ako inak, pod názvom The Filips. Doteraz neviem, prečo nás spolu so sestrou do nej nevzali. Možno otec nechcel, aby sme po nociach spievali v baroch.“

V základnej škole si vyskúšala viaceré športy, napokon sa rozhodla pre hádzanú. Tej sa venovala aj počas návštevy strednej ekonomickej školy. To už hrala za Spartak Trnava, kde šikovnú hráčku preradili k ženám. Spartak hral prvú ligu, avšak jej prvoligová kariéra sa skoro skončila. „Keď som mala 22 rokov, vydala som sa dala hádzanej zbohom. Prišli nové povinnosti, narodili sa deti a môjmu mužovi sa nepáčilo, že som chodila niekoľkokrát v týždni na tréningy a cez víkend na zápasy.“

Desať vnúčat

Má dve deti, ktoré jej dopriali dohromady až desať vnukov a vnučiek. Dcéra, ktorá žije s rodinou v Amerike, má štyri deti, syn žijúci na Slovensku ešte o dve viac. Terka sa pochválila, že už päťkrát bola za nimi za veľkou mláku. Jej podmienkou, ktorú ihneď zdôraznila aj dcére, bolo, že sa s nimi bude stretávať, ak vnúčatá budú rozprávať po slovensky. Tak sa aj stalo a komunikácia medzi nimi dnes prebieha bez akýchkoľvek problémov.

Po odchode do dôchodku sa Terka naďalej venovala turistike či plávaniu. Zhruba pred desiatimi rokmi začala koordinátorka Rady seniorov, spolu s ďalšími seniormi, organizovať bowlingové súťaže. Najprv to bolo jedno podujatie v roku. Pred šiestimi rokmi sa zrodila Dúbravská bowlingová liga seniorov (DBLS), ktorá má za sebou, kvôli pandémie, iba štyri ročníky.

Priateľské stretnutie pri bowlingu

„Po niekoľkých tréningoch som sa prihlásila na prvú bowlingovú súťaž. Nedopadlo to najhoršie, ale ani najlepšie. Neodradilo ma to, no v spoločnosti mojich spoluhráčok, a už aj blízkych kamarátov Aničky, Štefky, Petra a Jozefa, som sa zlepšovala, dostavili sa i prvé úspechy. So spomínanými hráčmi sme vyhrali prvé tri ročníky DBLS. V tomto roku sme skončili na druhom mieste.“

Za obdobie, počas ktorého hrá bowling, dosiahla v súťažiach jednotlivcov niekoľko vynikajúcich výsledkov. Spomenieme len tie tohtoročné. Už v marci vyhrala s náskokom premiérový ročník turnaja k MDŽ medzi ženami. Najlepšia bola aj v DBLS v ženskej časti. Na majstrovstvách Dúbravky jednotlivcov skončila na treťom mieste. Taktiež reprezentovala našu mestskú časť v troch v priateľských bowlingových stretnutiach seniorov Dúbravka – Malacky, kde patrila k našim oporám.

Svoju všestrannosť a dobrú pripravenosť preukázala pred tromi rokmi na Župnej olympiáde. Bola členkou víťazného družstva Dúbravky. Veľkej pocty sa jej dostalo v roku 2019. Na Galavečere športu a kultúry v Dome kultúry Dúbravka ju spolu, s už nebohým Ferkom Švábom, vyhlásili za najlepších športovcov medzi seniormi pre daný rok.

Ideálny spôsob, ako rozhábať kosti v zrelom veku, oddýchnuť si a zrelaxovať na čerstvom vzduchu, je takisto záhrada. No v jej prípade je už záhradníčeniu koniec. „Od jari až do jesene som niekoľkokrát za týždeň chodila okopávať, sadiť, polievať a trhať burinu, ale úroda ma obišla. Nieкто mi ju celú vyzbieral. Tak som si povedala, že končím a v budúcom roku práca v záhrade nebude pre mňa aktuálna.“

Čarovné sviatky...

Vianoce či vianočné sviatky už doslova klopú na dvere. Slávia ich katolíci, evanjelici, ale aj ľudia bez vyznania. Ako si na detstvo s nimi spojené spomína Terka Vizinová?

„Pre mňa boli, a stále sú, najobľúbenejšími sviatkami roka. Sú to spomienky na voňavé ihličie, na mamin slávnostne prestretý stôl, na oplátky potreté medom, na zvonček, ktorý označoval, že „Ježiško“ už prišiel. Doteraz neviem, ako a kedy mama dala všetky tie darčeky pod stromček. Musím však pripomenúť, že síce sme dostávali darčeky, bolo ich poskromne. Ved' nás bolo veľa detí, ale napriek tomu sme sa tešili. Žartovali sme, smiali sa, ale aj spievali.“

Ako Terka trávi sviatky pokoja a mieru teraz? „Pre mňa majú Vianoce zvláštne čaro. Priniesla som si z detstva - od svojej rodiny, spomienky, ktoré mám hlboko uložené. Teraz, keď som aj ja mama a stará mama, vždy ich v predvianočnom čase oprášim a snažím sa vniesť aj do kruhu vlastnej rodiny. Dcéra s jej rodinkou k nám neprídu, uvidíme sa s nimi až v lete. No príde k nám syn s rodinou a bude nás desať.“

Pripomeňme si, že pravidelný pohyb napomáha predchádzať kardiovaskulárnym ochoreniam, cukrovke a dokonca aj určitým druhom rakoviny. Primeraný tréning znižuje tiež bolesť spojenú s artritídou, teda zápalovým ochorením kĺbov. Šport sa skvele podpíše pod zlepšenie rovnováhy, flexibility, vytrvalosti a sily, pričom netreba zabúdať ani na celkové duševné zdravie a stabilnú náladu. Toho sa drží aj Terka Vizinová, jedna z najlepších športovkýň spomedzi dúbavských seniorov.

Hovoríme s vedúcim trénerom mládeže v hokejovej HOBE Martinom Tekáčom

Pochválil trénerský kolektív

Zhováral sa: Jozef Petrovský

Hokejová sezóna je v plnom prúde. Na zhodnotenie už odohratej časti súťaží sme sa opýtali vedúceho trénera dúbavského hokejového klubu HOBA Bratislava Martina Tekáča. Ten bol vlani dokonca ocenený na Galavečere dúbavského športu a kultúry v kategórii tréner.

V minulosti ste už v Bratislave trénovali, potom vaše trénerské kroky viedli do Popradu. Pred štyrmi rokmi ste sa do Bratislavy vrátili, tentoraz do hokejového klubu HOBA Bratislava, kde pôsobíte dodnes. Prečo vaša cesta viedla práve sem?

V roku 2013 som po dokončení Fakulty telesnej výchovy a športu na Univerzite Komenského v Bratislave začal s profesionálnym tréningom v bratislavskom Ružinove. Po troch sezónach som dostal ponuku z Popradu. Je známe, že som rodákom zo Spišskej Novej Vsi žijúcim v Poprade, takže som sa v podstate vrátil domov a pôsobil v klube HK ŠKP Poprad celkovo tri sezóny. V roku 2019 sa mi ozval jeden z členov predsedníctva HOBY Bratislava s ponukou trénovať mládež v klube. Chcel som pôsobiť ako tréner a mať na starosť šikovný mladý kolektív, a taktiež som chcel pôsobiť v klube, kde všetko funguje na sto percent. HOBA tieto dve moje hlavné atribúty spĺňala. Dohodli sme sa a už štvrtú sezónu pôsobím ako hlavný tréner ročníka 2008, ktorý patrí v našom klube medzi tie najkvalitnejšie. Posledné dve sezóny som v HOBE aj vo funkcii vedúceho trénera mládeže.

Zastávate pozíciu vedúceho trénera. Aké sú vaše povinnosti?

K mojím povinnostiam patrí najmä sledovanie tréningového procesu od kategórie 5. až do 9. ročníka. S trénermi týchto kategórií veľa komunikujeme, nastavujeme, diskutujeme o tréningovom procese a snažíme sa nové myšlienky, nápady aj prvky v tréningovom procese hneď aplikovať. Pravidelne sa stretávame na trénerských poradách, ktorých organizácia je taktiež jednou z mojich úloh v tomto klube. Snažím sa mať prehľad o všetkých týchto kategóriách, preto chodím na ľad aj s 5. ročníkom. Každé dva týždne som na striedačke a sledujem tréningový zápas 7. a 6. ročníka. S 8. ročníkom som na každej tréningovej jednotke a v 9. ročníku pôsobím ako hlavný tréner. Ďalšie moje povinnosti sú aj voči predsedníctvu klubu, pomáham pri ostareníach a omladeniach, vytváraní zoznamov hráčov pred sezónou. Tam mám taktiež na starosti organizáciu trénerskej rady, kde spoločne riešime situáciu v klube. V podstate sa u nás v klube stretávame 4x v mesiaci na trénerských poradách i radách a spoločne diskutujeme v snahe posúvať HOBU neustále vpred. Povinnosti sú aj voči slovenskému zväzu ľadového hokeja, kde prebieha komunikácia s regionálnym manažérom. Sú tam určité termíny, ktoré musia naši tréneri dodržať pri odovzdávaní ročných tréningových plánov, pri realizácii testovania na ľade, na suchu a samozrejme pri posúvaní všetkých potrebných informácií od zväzu k nášmu klubu a našim trénerom. Je toho dosť, ale dá sa to zvládnuť a ja ďakujem predsedníctvu klubu za možnosť pracovať aj v tejto funkcii.

V Bratislave je už niekoľko zimných štadiónov i hokejových klubov, čiže konkurencia a výber pre rodičov i hráčov sú väčšie než v iných mestách. Máte dostatočný počet hráčov, je záujem o váš klub?

V juniorke je aktuálne na zozname 28 hráčov, tam je to ale turbulentné. V doraste by sme taktiež privítali ešte viac hráčov a tým zvýšili konkurenciu, keďže túto sezónu pôsobíme v dorasteneckej najvyššej súťaži – extralige. Na zozname sa nachádza 21 hráčov. Plné sú kategórie 9. a 8. ročníka. Tam pracujeme s väčšími počtami ako 22 korčuliarov. Deviaty ročník má 27 hráčov, ôsmy 24 hráčov. V siedmom ročníku bola situácia kritická, ale spoločnými silami sa nám darí v klube napĺňať aj túto kategóriu novými hráčmi. Momentálne v nej evidujeme 22 hráčov. V kategórii šiesteho ročníka je v tréningovom procese zapojených 21 hráčov a máme tam veľa šikovných hráčov aj z piateho ročníka. Prípravka eviduje taktiež dobré počty. V piatom ročníku máme na zozname 26 hráčov. V najmladších kategóriách 0 – 4 je aktuálne 152 malých HOBÁKOV. Ak to zrátame, ide o 321 hráčov. Len kvalitnou prácou vo všetkých kategóriách a dobrými výsledkami v starších kategóriách pritiahnete k sebe nových a nových hráčov. Nie je to jednoduché, ale od toho sme tu my tréneri, a spoločne s podporou predsedníctva klubu musíme pracovať tak, aby ten záujem naďalej bol.

HOBA je klub s kompletnou mládežníckou štruktúrou. Ako hodnotíte postavenie klubu, rešpektíve jeho vekových kategórií v mládežníckych súťažiach?

Juniori pôsobia v prvej lige, tam je to, ako som spomínal, turbulentné, momentálne sa nachádzajú na priebežnom šiestom mieste vo svojej tabuľke. Určite je našou snahou ju v budúcnosti dotiahnuť do najvyššej súťaže – extraligy. To, čo sa nám podarilo v doraste. Minulú sezónu išlo o veľký úspech. Takže dorast nám pôsobí v najvyššej súťaži a prioritou celého klubu je udržať túto súťaž v našom klube aj naďalej. Máme veľmi slušné ročníky 2008, 2009 a 2010, ktoré by ich v budúcnosti mohli nahradiť. Momentálne sa síce nachádzajú na spodných priečkach tabuľky, ale ich zápasy sú vyrovnané a končia skoro stále rozdielom jedného či dvoch gólov v náš neprospech. Napravíme to a budú končiť v náš prospech. Starší žiaci sa bijú o popredné priečky vo svojich ligách. 9. ročník sa momentálne nachádza na šiestom mieste a 8. ročník je v TOP prvej trojke svojej súťaže. Pri mladších žiakoch sa tabuľka neviduje. Snahou klubu, a najmä trénerov v tejto kategórii, je pôsobiť a vplývať čo najlepšie na ich hokejový rast a dostať z nich na ľade v tréningoch a zápasoch maximum. To sa aj darí. Rozbehla sa tiež súťaž 5. ročníka, kde nám vôbec nejde o výsledok, ale o zapojenie čo najvyššieho počtu hráčov nielen do tréningového, ale aj zápasového procesu. Slovenský zväz ľadového hokeja organizuje i súťaže 3. a 4. ročníka, tie sú vedené turnajovou formou. Aj tam majú HOBÁCI svoje stabilné miesto.

Prostredie v klube ste už dostatočne spoznali. Ako sme už uviedli, zastávate pozíciu vedúceho trénera. Ako sa vám spolupracuje s ostatnými trénermi v klube?

Chcem pochváliť celý trénerský kolektív. Hlavným koordinátorom kategórie predprípravka a prípravka je tréner Ľubomír Líška. Tam je roboty najviac, ale to je samozrejmé. Chceme vytvoriť pevné základy pre štruktúru našej mládeže aj do budúcnosti. Mladších žiakov vedie tréner Ivan Schwarz so svojimi kolegami Matejom Tóthom a Peťom Kristiánom. Je to mladá a šikovná trojica. V našej spoločnej komunikácii nie je žiadny problém. Starších žiakov vediem ja spoločne s Erikom Weissmannom. Spolupracujeme spolu už dlhšiu dobu a ja som veľmi rád, že mám po boku tak skúseného harcovníka, akým je Erik. Dorast má na starosti tréner Martin Gálik spoločne so Silviom Parničanom. Gálik ako bývalý, veľmi skúsený hokejista, vytvoril spolu so Silviom dobrú dvojicu. Silvio ma špičkový off-ice tréning. Do juniorky k nám prišiel Miroslav Mosnár. Je to osobnosť a som rád, že ho máme v trénerskom tíme. Ja sám som si už neraz vypýtal od neho cenné rady a aplikoval ich do svojho tréningového procesu. Spoločne s ním pracuje v juniorke tréner Michal Guoth. Naším brankárom sa venuje tréner Peter Veselovský, ktorý je obrovským prínosom pre našich góľmanov. Spolupráca a komunikácia s trénermi v klube je na veľmi dobrej úrovni. Pre mňa je komunikácia základ a za môjho pôsobenia v tomto klube nevidujem žiadny konflikt medzi nami trénermi. Je potrebné spomenúť aj predsedníctvo klubu, Branislava Semančíka, Dávida Hrdličku a Ladislava Dedíka. Tí nám vytvárajú v klube výborné podmienky a každá žiadosť o splnenie nejakej požiadavky od nás trénerov je okamžite riešená. Na záver tejto otázky by som chcel ešte spomenúť Danielu Čunčíkovú Letaši - fyzioterapeutku 9. ročníka, a taktiež Soňu Pulcovú, ktorá vedie fyzioplávanie, ktoré som aplikoval do tréningového mikrocyklu 9. ročníka.

Po úvodnej časti súťaží bola druhý októbrový víkend reprezentačná prestávka, vyplnená celoslovenským turnajom SZLH (U15). HOBA sa vďaka umiestneniu v minulej sezóne dostala do skupiny „AAA“, čiže najkvalitnejšej. Ste v klube trénerom práve tejto vekovej kategórie. Ako sa vašim zverencom darilo na tomto turnaji?

Výborná vec zo strany slovenského zväzu ľadového hokeja. V podstate rozdelil 12 top družstiev na Slovensku a pridal k nim regionálne výbery, ktoré pozostávali z hráčov ostatných klubov. Išlo o ročník narodenia 2008. Mne sa páči myšlienka tzv. „Učiek“. Ide o to, aby družstvo nastúpilo v zápase len s hráčmi jedného ročníka narodenia a mladšími. Jedná sa o ročník hráčov narodených v roku 2008 (U15), kde máme v klube niekoľko veľmi šikovných hokejistov. Cieľ pred turnajom bol jasný – VYHRAŤ HO. A to sa nám aj podarilo. Postupne sme zdolali bratislavský Slovan (4:1), regionálny výber západného Slovenska (6:2) a Nitru (3:0) a postúpili sme do finálového turnaja, kde sa stretnú štyria víťazi jednotlivých skupín. Všetci hráči podali kvalitný výkon a niektorých si reprezentační tréneri poznačili aj do svojich notesov. Tieto turnaje sa organizovali pre potrebu novo tvoriacej sa reprezentácie do 15 rokov. (U15).

Gratulujeme k peknému čiastočnému úspechu. Ako si trúfate obstať vo finálovom turnaji a kedy sa uskutoční?

Finálový turnaj sa uskutoční v nedeľu 18. decembra. Miesto jeho dejiska zatiaľ nepoznáme. Poznáme však súperov. Sú to Dukla Trenčín, HKM Zvolen a HK ŠKP Poprad. Na tohto posledného menovaného súpera sa obzvlášť teším. Cieľ ostáva naďalej rovnaký - Vyhrať turnaj. Urobíme všetko preto, aby sme opäť pozdvihli značku HOBA Bratislava v hokejovej verejnosti.